
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**SPORZĄDZONA DO PLANU OGÓLNEGO
GMINY JAWORZYNA ŚLĄSKA**

GMINA JAWORZYNA ŚLĄSKA

wykonała:
dr inż. Anna Katarzyna Andrzejewska,
architekt krajobrazu, urbanista, planista przestrzenny

Andrzejewska A.

Wrocław, 15 czerwca 2025 r.

Spis treści

1. Wstęp	5
1.1. Podstawa formalno-prawna sporządzenia prognozy	5
1.2. Cel, zakres i metoda opracowania prognozy	5
2. Rozpoznanie stanu środowiska oraz analiza dokumentów strategiczno – planistycznych	8
2.1. Istniejący stan środowiska w gminie Jaworzyna Śląska	8
2.2. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną	26
2.3. Opis środowiska przyrodniczego terenu objętego Planem Ogólnym	27
2.4. Ocena stanu istniejącego zagospodarowania terenów objętych Planem Ogólnym	28
2.5. Pożądane do realizacji kierunki i zadania sprzyjające ochronie środowiska oraz ekorozwoju	30
3. Rozpoznanie i analiza projektu Planu Ogólnego	31
3.1. Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego	31
3.2. Identyfikacja wskazań w zakresie zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym	32
3.2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej	32
3.2.2. Identyfikacja wskazań w zakresie ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym	35
4. Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego	38
5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego	38
5.1. Ocena zgodności ustaleń Planu Ogólnego z zapisami dokumentów strategicznych	38
5.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na środowisko i warunki równoważenia rozwoju	40
5.2.1. Przewidywane oddziaływanie ustaleń Planu Ogólnego w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko – poszczególne jego komponenty	42
5.2.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na obszary Natura 2000 oraz siedliska przyrodnicze poza obszarami natura 2000	52
5.2.3. Transgraniczny wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w planie ogólnym	52
6. Ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, monitoring	53
6.1. Środki zapobiegania, ograniczania negatywnym skutkom realizacji Planu Ogólnego, kompensacja przyrodnicza, rozwiązania alternatywne	53
6.2. Proponowane metody i częstotliwość monitorowania skutków dla środowiska realizacji ustaleń Planu Ogólnego	54

7. Streszczenie	55
8. Materiały archiwalne – literatura	57
9. Przepisy prawne	58
Załącznik do prognozy oddziaływania na środowisko	60

1. Wstęp

1.1. Podstawa formalno-prawna sporządzenia prognozy

- 1) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.);
- 2) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.);
- 3) Uchwała nr V/34/24 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 22 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Jaworzyna Śląska.

Procedura oceny oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego pozwoli ocenić skutki środowiskowe realizacji tego planu.

1.2. Cel, zakres i metoda opracowania prognozy

Niniejsze opracowanie sporządzono w ramach wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) podjętego dokumentu planistycznego – w tym przypadku projektu planu ogólnego¹. SOOŚ jest instrumentem realizacji zasady prewencji, integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi i kompleksowości ochrony środowiska². Jednym z kluczowych etapów całej procedury jest sporządzenie opracowania w postaci prognozy oddziaływania na środowisko³. Prognoza oddziaływania na środowisko jest analizą skutków środowiskowych opracowywanego dokumentu, ale ma charakter wiążący dla podmiotu sporządzającego dokument, nie tylko z punktu widzenia przewidywanego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000. Zgodnie z literą prawa prognoza daje podstawę do oceny skutków środowiskowych opracowywanego dokumentu i może mieć kluczowy wpływ na ostateczny kształt owego dokumentu. Należy mieć na uwadze, iż ocena oddziaływania na środowisko dla opracowań planistycznych jest elementem obligatoryjnym, a jej pominięcie stanowi istotne naruszenia procedury planistycznej.

Celem Prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena prognozowanego wpływu możliwych do wystąpienia zagrożeń w związku z podjętym projektem planu ogólnego gminy oraz określenie rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie człowieka. Wskazując wprost - opracowanie prognozy ma na celu ustalenie, czy zapisy projektu planu nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Ważne jest, by względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju były rozważane na równi ze wszystkimi celami i interesami tj. przestrzennymi, gospodarczymi i społecznymi. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz ocenić, czy przyjęte rozwiązania ochronne w dostateczny sposób zabezpieczają przed powstawaniem konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Zakresem niniejszego opracowania objęto obszar gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska w jej granicach administracyjnych. Na przedmiotowym terenie obecnie obowiązują następujące dokumenty planistyczne:

- dokument Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaworzyna Śląska (uchwała nr IV/12/24 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 27 czerwca 2024 r.);
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – pokrycie planistyczne obszaru gminy w niepełnych granicach administracyjnych.

Stan pokrycia planistycznego gm. Jaworzyna Śląska ilustruje rysunek 1 (dane na 2025 r.)⁴.

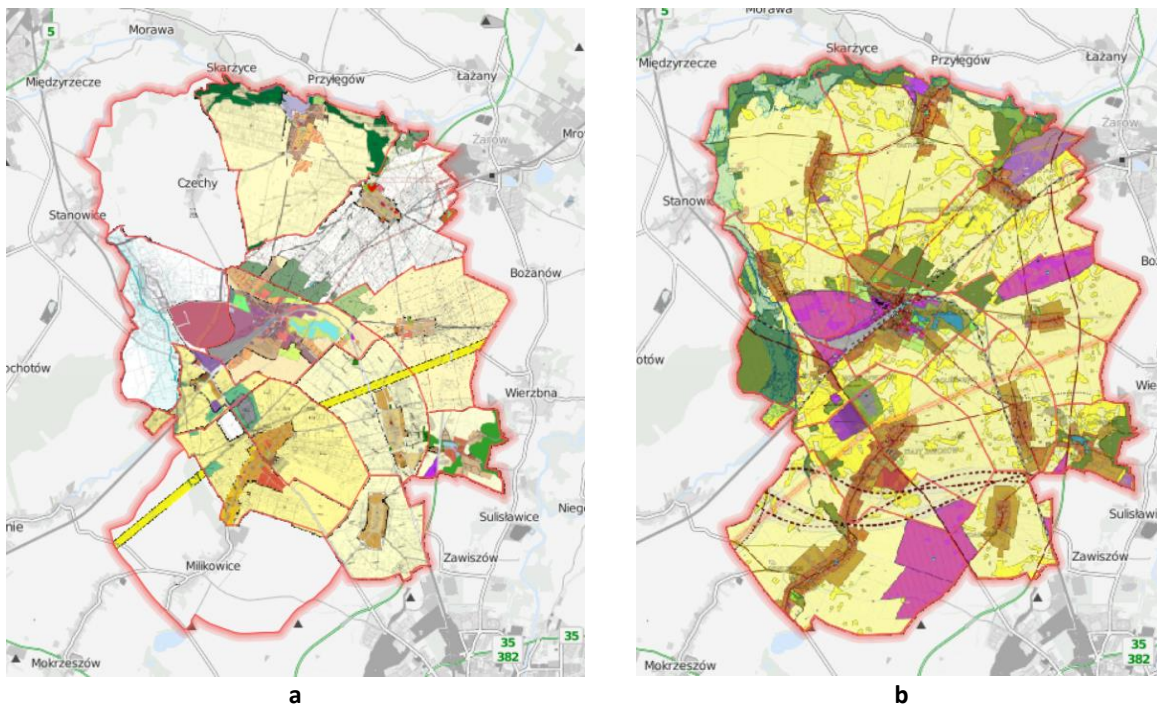
¹ Dalej pisząc: projekt planu ogólnego gminy (POG).

² Stelmasiak J. (red.), *Prawo ochrony środowiska*, Warszawa 2009, s. 97.

³ Dalej pisząc: Prognoza.

⁴ SIP gm. Jaworzyna Śląska - <https://sip.gison.pl/jaworzynaslaska>

[Rys. 1] Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Jaworzyna Śląska - a; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – b ⁵

- Przedmiotem niniejszego opracowania planu ogólnego jest:
- Sporządzenie dokumentu planu ogólnego dla gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska na podstawie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska, które to podyktowane jest zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która weszła w życie 24 września 2023 r. Na mocy art. 65 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wraz z dniem 1 stycznia 2026 r.⁶ obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie straci moc. Ustawa zatem wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego, który sporządza się w oparciu o wytyczne wynikające z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758), Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. 2024 poz. 1775), oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r. poz. 729).
 - Dokument planu ogólnego będzie określał podział obszaru gminy na strefy planistyczne oraz wskazywał gminne standardy urbanistyczne, w których szczegółowo zostaną określone profile funkcjonalne stref oraz wskaźniki urbanistyczne.
 - Konieczność sporządzenia planu ogólnego dla gminy podyktowana jest przepisami, według których jeżeli od dnia określonego ustawowo (30.06.2026 r.) nie wejdzie w życie plan ogólny, uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo ich zmiana nie będą możliwe. W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska jest w pełni uzasadnione.
 - Uwzględnienie kierunków rozwojowych gminy, w oparciu o trendy demograficzne, a także uporządkowanie zasad zagospodarowania i zabudowy terenów.

⁵ Ibidem.

⁶ Prezydent RP podpisał 16 kwietnia 2025 r. nowelizację ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wydłuża do 30 czerwca 2026 r. termin przygotowania przez samorządy planów ogólnych.

- Sporządzenie przedmiotowego projektu planu ogólnego konieczne jest, z uwagi na zapewnienie możliwości rozwoju nowej zabudowy, zapewniając perspektywy dalszego rozwoju przestrzennego i gospodarczego gminy.
- Odzwierciedlenie polityki przestrzennej gminy Jaworzyna Śląska, w tym tej określonej w Strategii Rozwoju Gminy Jaworzyna Śląska, a także w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Rozpatrzenie i ewentualne uwzględnienie wniosków złożonych przez mieszkańców gminy.
- Uwzględnienie aktualnego stanu prawnego.

Projekt planu ogólnego zgodnie z art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia uwarunkowania rozwoju przestrzennego miasta. Projektowane strefy planistyczne stanowią w sporej mierze usankcjonowanie istniejącego zagospodarowania terenu jak i ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Po uchwaleniu niniejszy plan ogólny będzie stanowić podstawę prawną dla podejmowanych kolejno miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, które to z kolei będą wydawane jedynie na obszarze uzupełnienia zabudowy wskazanym w planie ogólnym. Decyzje te będą musiały być zgodne z planem ogólnym w zakresie funkcji zabudowy oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych. Decyzje, które staną się prawomocne po wejściu w życie planu ogólnego będą terminowe, tzn. ważne przez 5 lat od daty kiedy staną się prawomocne.

Metodyka sporządzenia niniejszej Prognozy nawiązuje do klasycznych metod opracowania prognoz w ramach procedury SOOŚ, a więc opierała się na zastosowaniu przede wszystkim metod opisowych i macierzowych. Istotnym elementem są wykazy tabelaryczne, gdzie - w nagłówkach - znajdują się elementy stanowiące źródło oddziaływań na środowisko oraz elementy potencjalnie podlegające tym oddziaływaniom, w odniesieniu do proponowanych stref planistycznych dla terenów objętych projektem Planu Ogólnego.

Prognozę podzielono na sześć istotnych etapów z punktu widzenia niniejszego opracowania: Etap I - Wstęp, Etap II - Rozpoznanie stanu środowiska miasta Jawor oraz analiza dokumentów strategiczno-planistycznych, Etap III - Rozpoznanie i analiza projektu Planu Ogólnego, Etap IV - Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego, Etap V - Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego i Etap VI - Ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, monitoring, a także kompensacja przyrodnicza i rozwiązania alternatywne. Na końcu sporządzono Streszczenie w języku niespecjalistycznym, a także dołączono spis wykorzystanej w opracowaniu literatury a także przepisów prawa.

Niniejsze opracowanie planu ogólnego uwzględnia obecny stan prawny w dziedzinie planowania przestrzennego.

Niniejsza prognoza nie jest opracowaniem autonomicznym, gdyż nawiązuje w znacznej części do prognoz już sporządzonych dla gminy Jaworzyna Śląska, a zatem uwzględnia informacje, które zostały zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania, w tym sąsiednich terenów opracowań i dokumentów planistycznych, zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres Prognozy został ustalony na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo nr: WSI.411.480.2024.AP z dnia 3 stycznia 2025 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Świdnicy (pismo nr: ZNS.9022.3.81.2025 z dnia 27 grudnia 2024 r.).

Autorem, który sporządził niniejszą prognozę jest osoba, która spełnia wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2, pkt. 1c i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Rozpoznanie stanu środowiska oraz analiza dokumentów strategiczno – planistycznych

2.1. Istniejący stan środowiska w gminie Jaworzyna Śląska⁷

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Jaworzyna Śląska to gmina miejsko-wiejska, która należy do województwa dolnośląskiego i powiatu świdnickiego. (Rys. 2). W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie wałbrzyskim.

[Rys. 2] Położenie Jaworzyny Śląskiej na tle: Polski (a), województwa (b) i powiatu (c)⁸

a)

b)

c)

W skład powiatu świdnickiego wchodzi:

- gminy miejskie: Świdnica, Świebodzice;
- gminy miejsko-wiejskie: Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów;
- gminy wiejskie: Dobromierz, Marcinowice, Świdnica;
- miasta: Świdnica, Świebodzice, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów

Na terenie gminy Jaworzyna Śląska znajdują się następujące miejscowości: Bagieniec, Bolesławice, Czechy, Milikowice, Nowice, Nowy Jaworów, Pasieczna, Pastuchów, Piotrowice Świdnickie, Stary Jaworów, Tomkowa i Witków. Siedzibą gminy jest miasto Jaworzyna Śląska.

Sąsiadującymi gminami są: Strzegom, Świdnica, Świdnica (miasto), Świebodzice i Żarów.

Według danych z 30 czerwca 2007⁹ gminę zamieszkiwało 10 337 osób. Natomiast według danych z 31 grudnia 2019 roku¹⁰ gminę zamieszkiwało 10 239 osób. Według danych GUS z 30 czerwca 2020 roku gminę zamieszkiwało 10 235 osób¹¹. Rysunek 3 prezentuje piramidę wieku mieszkańców gminy.

⁷ Na podstawie: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Jaworzyna Śląska 2018 r.; Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaworzyna Śląska 2024 r.; Prognoza oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego we wsi Bagieniec w gminie Jaworzyna Śląska, 2020 r.; Program Ochrony Środowiska gminy Jaworzyna Śląska, Jaworzyna Śląska 2004 r.; Program ochrony środowiska dla powiatu świdnickiego na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030, Strategia rozwoju gminy Jaworzyna Śląska na lata 2021–2030, Opracowanie ekofizjograficzne gminy Jaworzyna Śląska, 2025 r.; Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jaworzyna Śląska, 2015; Uzasadnienie do planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska, 2025.

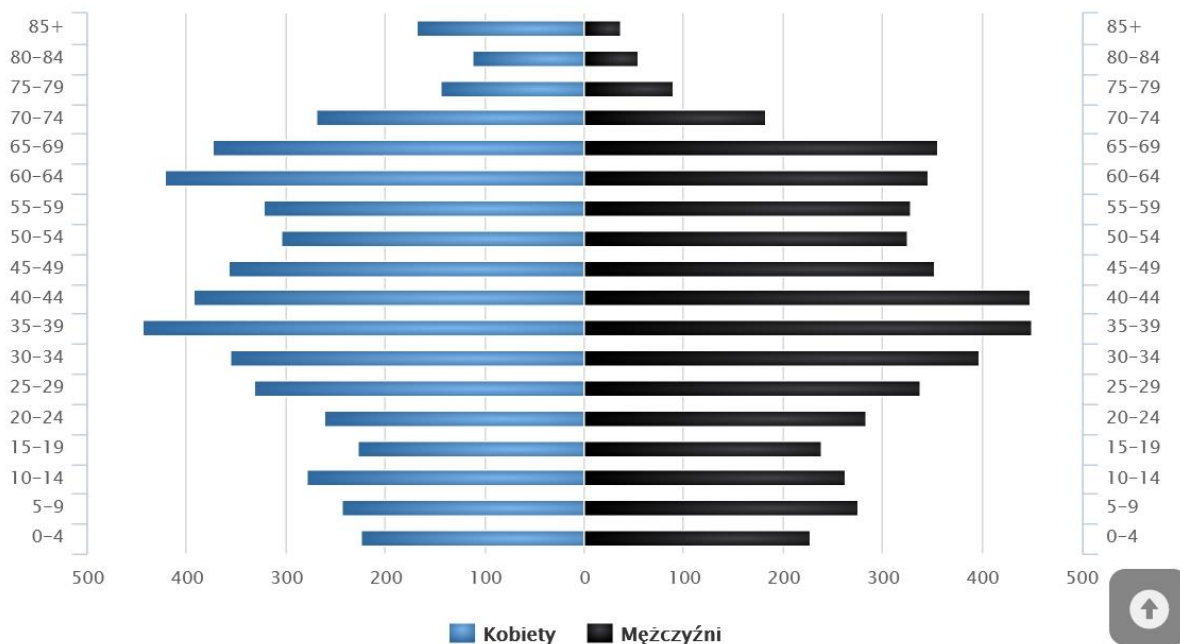
⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Jaworzyna_%C5%9A%C4%85ska

⁹ Lucyna Nowak, Joanna Stańczyk, Agnieszka Znajewska: Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym (Stan w dniu 30 VI 2007 r.). Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 2006 r.

¹⁰ https://www.polskawliczbach.pl/gmina/Jaworzyna_Slaska

¹¹ GUS, TABL. 11. LUDNOŚĆ WEDŁUG WOJEWÓDZTW, POWIATÓW, GMIN ORAZ PŁCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2020 R., 30 czerwca 2020.

[Rys. 3] Piramida wieku mieszkańców gminy Jaworzyna Śląska¹²

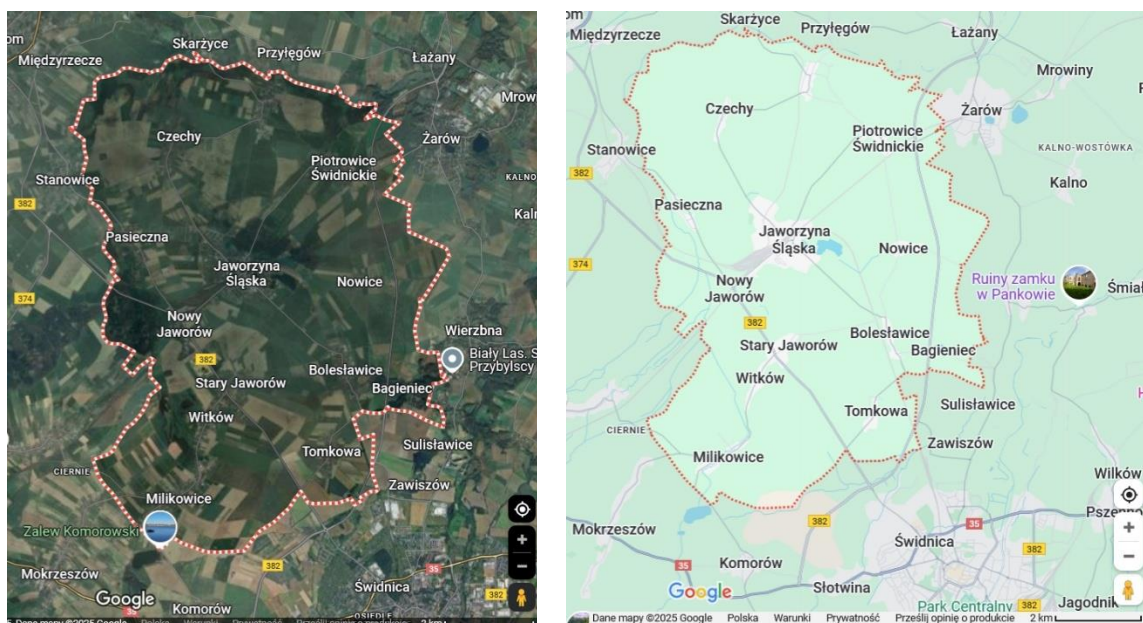

Powierzchnia gminy Jaworzyna Śląska wynosi 67,34 km² - 6734 ha i stanowi 9,06% powierzchni powiatu, a w tym:

- użytki rolne zajmują: 84% (5609,36 ha);
- użytki leśne zajmują: 7%

Obecne zagospodarowanie terenu obszaru gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska jest dość zróżnicowane, jednak o typowo miejskim – w mieście Jaworzyna Śląska i typowo wiejskich – na obszarach sąsiadujących wsi. Tereny funkcjonują głównie jako mieszkalne, mieszkalno-usługowe, usługowe i przemysłowe – wszystkie obsługiwane siecią infrastruktury drogowej (Rys. 4).

[Rys. 4] Zagospodarowanie terenu gminy i miasta Jaworzyna Śląska w granicach administracyjnych i najbliższe otoczenie¹³

¹² GUS

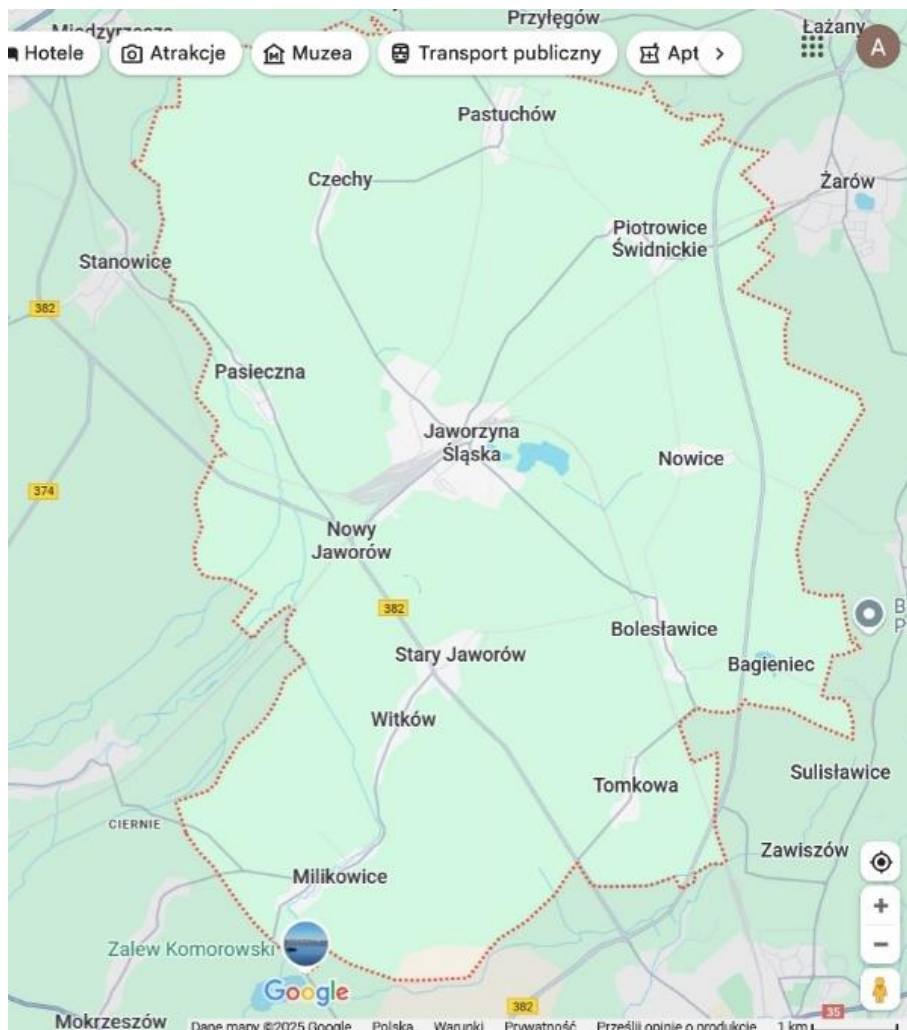
¹³ www.google.pl

Gmina Jaworzyna Śląska znajduje się ona w odległości około 10 km od Świdnicy, 30 km od Wałbrzycha i 50 km od Wrocławia.

Gmina Jaworzyna Śląska jest jedną z 22 gmin wchodzących w skład Aglomeracji Wałbrzyskiej, którą utworzono na mocy Deklaracji Wałbrzyskiej wyznaczającej fundamentalne działania zmierzające do przywrócenia stosownej rangi niniejszemu obszarowi i aktywizacji społeczno-gospodarczej Aglomeracji¹⁴.

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 382, biegnąca z południa, przez jej południowy-zachód i kierując się całkowicie na zachód (Rys. 5).

[Rys. 5] Przebieg ważniejszych dróg przez teren gmina Jaworzyna Śląska: droga wojewódzka: DW 382¹⁵

RZEŻBA TERENU

Według podziału Polski na jednostki fizyczno –geograficzne gmina Jaworzyna Śląska należy do prowincji Masyw Czeski, podprowincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim, w Makroregionie Pogórze Sudeckie w Mezuregionach: Równina Świdnicka oraz Obniżenie Podsudeckie¹⁶.

- Prowincja – Masyw Czeski (33);
 - Podprowincja – Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332);
 - Makroregion – Pogórze Sudeckie (332.1);
 - Mezuregion – Równina Świdnicka (332.12);
 - Mezuregion – Obniżenie Podsudeckie (332.15).

¹⁴ <http://www.eea.europa.eu/publications/climate-impacts-and-vulnerability-2012>

¹⁵ <https://www.google.pl/maps/>

¹⁶ Regionalna geografia fizyczna Polski, Praca zbiorowa pod redakcją: Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego i Mariusza Kistowskiego, GDOŚ, 2021.

Równina Świdnicka (332.12) - wchodzi w skład makroregionu Przedgórze Sudeckie i znajduje się w jego zachodniej części. Granice z sąsiednimi regionami są mało wyraziste krajobrazowo i generalnie mają przebieg umowny. Od północy region graniczy ze Wzgórzami Strzegomskimi, które mają lepiej zaakcentowaną rzeźbę wzniesień wyspowych na starszym podłożu skalnym. Niewyraźne są przede wszystkim granice z Równiną Wrocławską na północnym wschodzie, należącą już do makroregionu Niziny Śląskiej i z Obniżeniem Podsudeckim na południowym zachodzie. Granicę z Masywem Ślęzy na wschodzie wyznaczają dolina Czarnej Wody i podnóża Wzgórz Kiełczyńskich, a granicę ze Wzgórzami Niemczańsko-Strzelińskimi na południowym wschodzie – przejście rzeźby równinnej w pagórkowatą. Obejmuje większą część gminy.

Obniżenie Podsudeckie (332.15) - położony w zachodniej części makroregionu. Bardzo wyraźna jest granica z Górami Sowimi, należącymi do Sudetów Środkowych i Pogórzem Wałbrzyskim, będącym częścią Pogórza Zachodniosudeckiego. Stanowi ją prostoliniowa podstawa progu morfologicznego Sudetów o założeniach tektonicznych, nawiązująca do przebiegu sudeckiego uskoku brzeżnego. Granice ze Wzgórzami Strzegomskimi i Wzgórzami Niemczańsko-Strzelińskimi są mniej wyraziste i wskazują na przejście rzeźby równinnej w pagórkowatą, zaś granica z Równiną Świdnicką ma charakter umowny, podobnie jak granica z Równiną Chojnowską na północnym zachodzie. Na terenie gminy zajmuje południową jej część

Z kolei według regionalizacji J. Kondrackiego (1994) omawiany obszar położony jest w środkowej części Przedgórza Sudeckiego, pomiędzy masywem Ślęzy na wschodzie, a krawędzią środkowej części Sudetów - na południowym zachodzie.

Geologicznie rejon Jaworzyny Śląskiej leży w obrębie tak zwanego bloku przedsudeckiego, składającego się z trzech elementów strukturalnych:

- południowo-wschodniego (fragment gór prekambryjskich);
- północnego-imbramowickiego (zbudowanego z zieleńców i amfibolitów);
- środkowego (stanowi go granitowy masyw Strzegom - Sobótka, wykształcony w hercyńskich czasach górotwórczych).

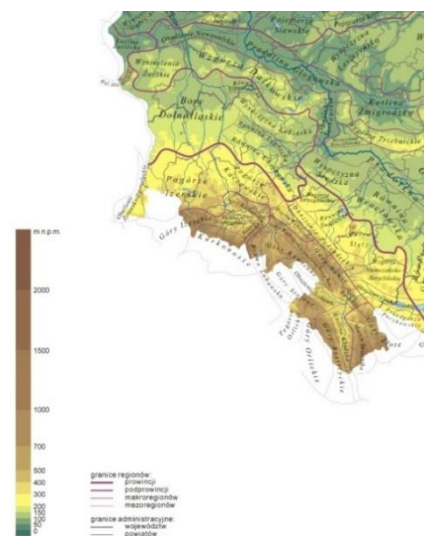
BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE

Od lat funkcjonowanie przemysłu na obszarze gminy Jaworzyna Śląska związane jest z występowaniem w strukturze geologicznej omawianego terenu cennych surowców mineralnych. Są to przede wszystkim naturalne złoża skalne, pochodzące z okresu czwartorzędu: łupki ilaste, mułowce piaszczyste, kwarcyty, lidytyty i wapienie. W chwili obecnej do udokumentowanych i zatwierdzonych zasobów kruszywa naturalnego należą złoża (Rys. 6, Tab. 1):

- "Stary Jaworów - Piaskownia" (596 tys. t) - zasoby zatwierdzone decyzją Wojewody Wałbrzyskiego nr 220/96;
- "Stary Jaworów I" (505 tys. t);
- "Nowy Jaworów I" (2164 tys. t) - zasoby zatwierdzone decyzją Wojewody Wałbrzyskiego nr 273/97;
- złoża surowca kaolinowego "Stefan" w Bolesławicach (3043 tys. t), zatwierdzone decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z 1 grudnia 1985 r.

Górnice obszary występowania zasobów kruszywa naturalnego znajdują się również w okolicach wiosek Czechy i Witków.

[Rys. 6] Gmina Jaworzyna Śląska w zasięgu mezoregionów wg Kondrackiego¹⁷

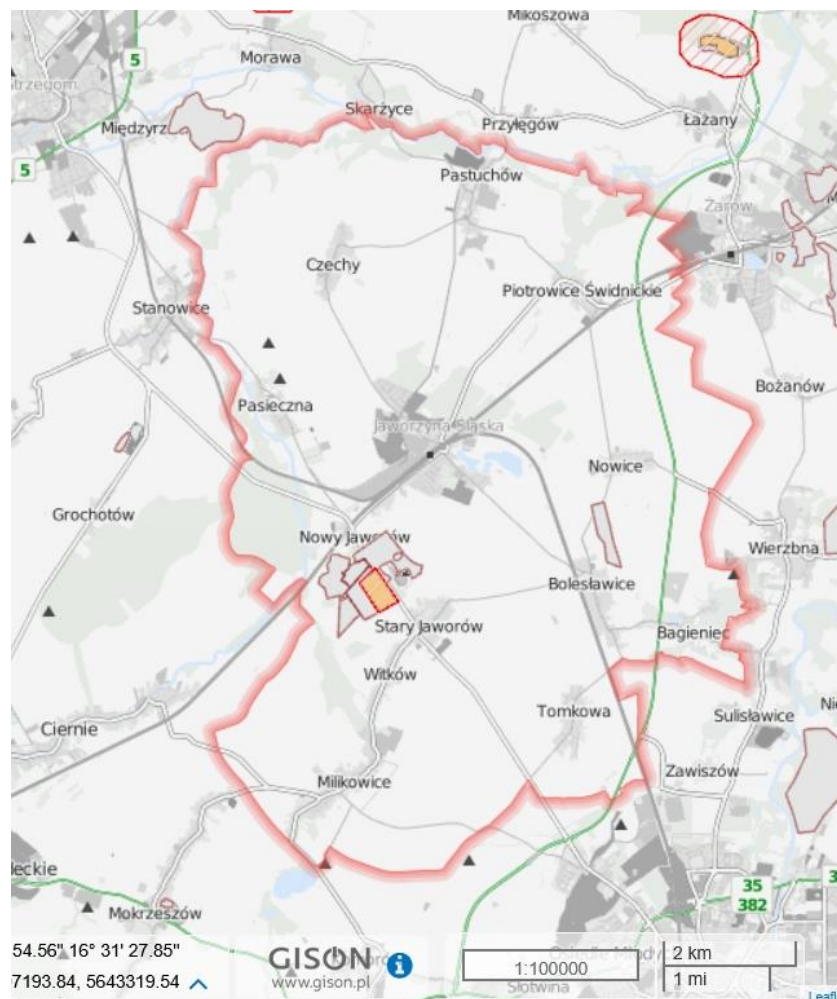

¹⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Regionalizacja_fizycznogeograficzna_Polski

[Tab. 1] Złoże na terenie gminy Jaworzyna Śląska¹⁸

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Jaworów	Piaski podsadzkowe	P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D)	4 320,94 tys. m ³	-	-
Nowy Jaworów I	Piaski i żwiry	E - złożo eksploatowane	5 538 tys. t	1 439 tys. t	80 tys. t
Nowy Jaworów III	Piaski i żwiry	R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1)	1 209 tys. t	-	-
Nowy Jaworów IV	Piaski i żwiry	R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1)	3 584 tys. t	-	-
Stefan (Bolesławice)	Surowce kaolinowe	P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D)	3 641,00 tys. t	-	-

[Rys. 7] Granice złóż, tereny i obszary górnicze na terenie gminy Jaworzyna Śląska i w jej sąsiedztwie¹⁹

¹⁸ Bilans zasobów złóż kopaliny w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., PSG, PIG-PIB, 2024

¹⁹ <https://sip.gison.pl/jaworzynaslaska>

Występujące cenne złoża surowcowe ceramiki szlachetnej i kruszyw nie są jednak wykorzystywane przez Fabrykę Porcelany Stołowej "Karolina" w Jaworzynie Śląskiej. Wymienione zasoby znalazły zastosowanie w procesie produkcyjnym materiałów budowlanych. Dzięki eksploatacji kamienia, w każdej z miejscowości gminy funkcjonują zakłady jego obróbki i punkty sprzedaży gotowych wyrobów kamieniarskich.

Jako cenne złoża surowcowe ceramiki szlachetnej i kruszyw są od lat wykorzystywane przez Fabrykę Porcelany Stołowej „Karolina” w Jaworzynie Śląskiej do produkcji wysokogatunkowych wyrobów. Wymienione zasoby znalazły także zastosowanie w procesie produkcyjnym materiałów budowlanych. Dzięki eksploatacji kamienia, w każdej z miejscowości gminy funkcjonują zakłady jego obróbki i punkty sprzedaży gotowych wyrobów kamieniarskich.

Na omawianym obszarze, poniżej 200 m. głębokości, występują wody mineralne o wysokiej jakości i bogatym składzie, które swoje walory zawdzięczają lokalizacji w utworach czwartorzędu.

Korzystna lokalizacja geograficzna gminy Jaworzyna Śląska ma znaczący wpływ nie tylko na aktywność społeczno-gospodarczą omawianego obszaru, ale również na jego atrakcyjność turystyczną. Mimo widocznego braku lasów i wzniesień teren gminy jest malowniczy. Jego walory klimatyczno-topograficzne oraz dobre skomunikowanie przemawia za rozbudową obsługi ruchu turystycznego w postaci hoteli, pensjonatów czy gospodarstw agroturystycznych.

Obiecujące pod tym względem są wsie posiadające zabytkowe kompleksy pałacowo-parkowe, a zwłaszcza zamek w Bagieńcu i w Piotrowicach Świdnickich. Łagodny charakter klimatu występującego na obszarze analizowanej gminy w połączeniu z korzystnymi pod względem bonitacyjnym glebami, sprzyja rodzajom dotychczas stosowanych upraw. Wspomniane gleby posiadają wysoką jakość i podlegają ochronie, co należy uwzględnić przy ewentualnych procesach inwestycyjnych. Szata roślinna jak i świat zwierzęcy omawianego obszaru nie są urozmaicone pod względem jakościowym.

Naturalne surowce mineralne, które występują na przedmiotowym obszarze i terenach sąsiednich, tworzą bazę surowcową dla istniejącego przemysłu. Zasoby kruszywa naturalnego w gminie Jaworzyna Śląska obliczane są obecnie na 3265 tys. ton, zaś surowca kaolinowego na 3043 tys. ton. Wielkość wspomnianych złóż pozwala na sprzedaż wydobywanych zasobów innym zakładom produkcji porcelany i armatury sanitarnej. Warunki naturalne predystynują gminę Jaworzyna Śląska do funkcjonowania na jej obszarze takich dziedzin gospodarki jak: rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy, wydobywczy i ceramiczny, komunikacja oraz turystyka.

WODY POWIERZCHNIOWE

Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta. Najistotniejszymi ciekami w sieci rzecznej gminy są Pełcznica i Strzegomka.

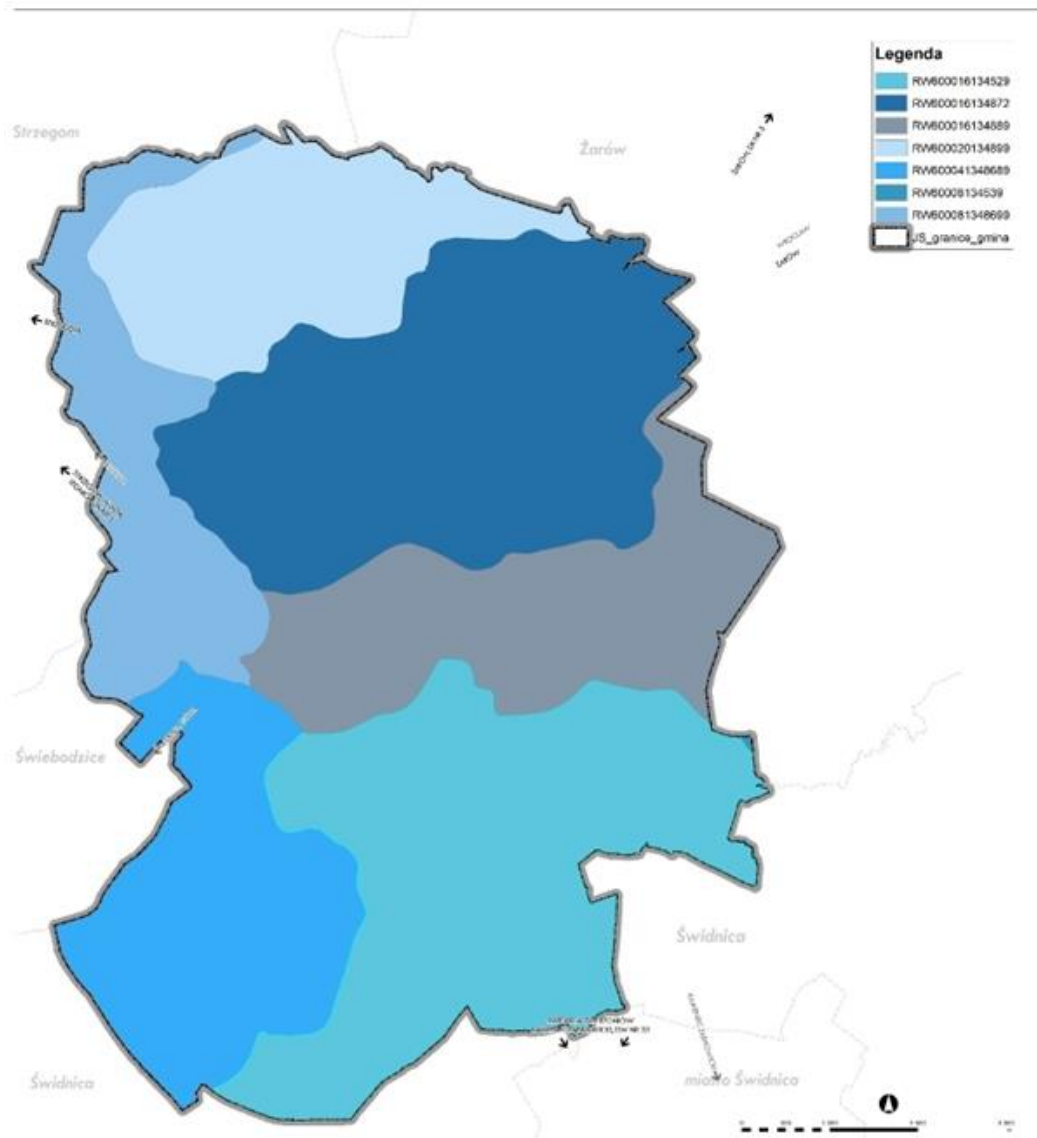
Rzeka Pełcznica o długości 39,95 km jest prawym dopływem Strzegomki, jest ciekiem IV rzędu należącym do dorzecza Odry, zlewiska Morza Bałtyckiego. Jej źródła znajdują się powyżej Wałbrzycha, w Górach Wałbrzyskich, u podnóża zachodniego zbocza wzniesienia Borowa, po północnej stronie przysiółka Rybnicy Leśnej- Kamionka, w pobliżu dzielnicy Glinik Stary, około 558 m n.p.m. Wpada do Strzegomki na jej 43-44 kilometrze, w pobliżu wsi Skarżyce. Koryto rzeki kamienisto-żwirowe słabo spękanie i na ogół nieprzepuszczalne z małymi progami kamiennymi, na których w górnym biegu w kilku miejscach występują niewielkie progi. W większości swojego biegu płynie obok drogi, wśród terenów zabudowanych i pól uprawnych. Zasadniczy kierunek biegu rzeki jest północno-wschodni. Jest to rzeka górską odwadniająca ze swymi dopływami zachodnią część Gór Wałbrzyskich oraz odprowadza część wód z Kotliny Wałbrzyskiej i Pogórza Wałbrzyskiego. Rzeka charakteryzuje się niewyrównanymi spadkami podłużnymi i zmiennymi wodostanami, znajduje się na niej szereg progów redukujących spadek.

Rzeka Strzegomka o długości 79,35 km jest lewym dopływem Bystrzycy, jest ciekiem III rzędu należącym do dorzecza Odry, zlewiska Morza Bałtyckiego. Wypływa z południowego zbocza Łysicy w Górach Wałbrzyskich, na zachód od Starych Bogaczowic. Płynie przez Góry Wałbrzyskie, Pogórze Wałbrzyskie, Przedgórze Sudeckie i Nizinę Śląską w kierunku przeważnie północno-wschodnim. Tworzy liczne zakola. Przeływa m.in. przez Strzegom, Stare Bogaczowice, Dobromierz, Łażany i Pełcznicę. Nieopodal Pogórza Bolkowskiego w Dobromierzu przepływa przez zbiornik retencyjny Jezioro Dobromierz. Uchodzi do Bystrzycy w pobliżu miejscowości Samotwór, niedaleko granicy administracyjnej Wrocławia.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

W procesie wdrażania postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce wyznaczono jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), stanowiące podstawową jednostkę dla realizacji prac planistycznych. Obszar gminy Jaworzyna Śląska położony jest w dorzeczu Odry. Na obszarze wyznaczono 7 jednolitych części wód powierzchniowych (Rys. 8). Największą powierzchnię zajmuje zlewnia JCWP Jabłonec.

[Rys. 8] Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Jaworzyna Śląska²⁰

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód ustalone zostały w „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*” (Dz. U. z 2023 r., poz. 335). Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wynika z ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej. Plany są narzędziem polityki wodnej w Polsce i stanowią podstawę do podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz określają zasady gospodarowania wodami w trakcie 6-letniego cyklu planistycznego. Cele środowiskowe dla jednolitych części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi,

²⁰ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPGW

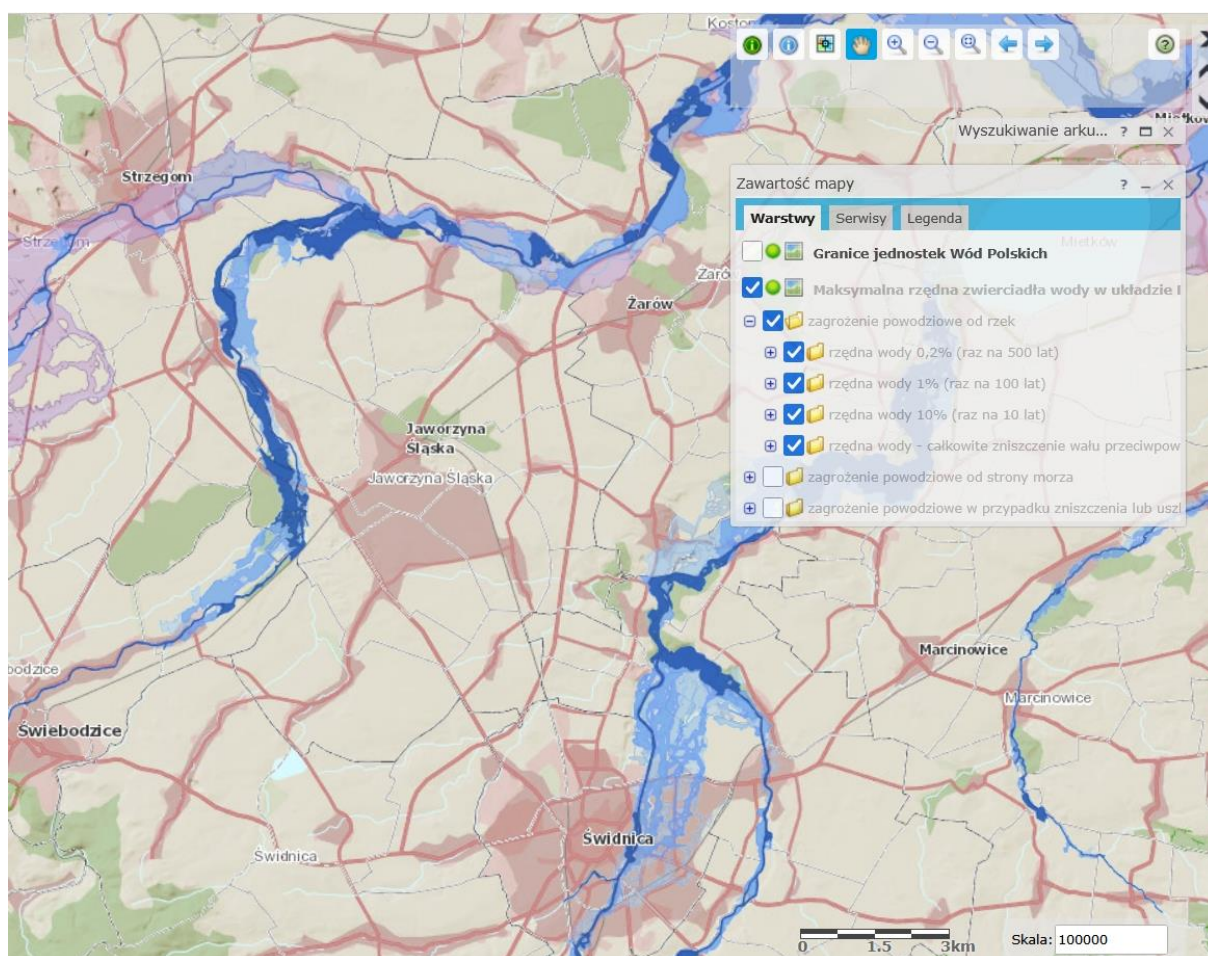
a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Wg Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w granicach gminy Jaworzyna Śląska występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują ustalenia wynikające z przepisów odrębnych (ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne).

Zagrożenie powodziowe w obszarze omawianej gminy związane jest z dolinami Pełcznicy oraz Strzegomki.

Zjawiska powodziowe związane są tu z długotrwałymi lub nawałnymi opadami deszczu. Głównym zagrożeniem jest rzeka Pełcznica oraz Strzegomka, które występują z koryta na całej swojej długości w obszarze gminy.

[Rys. 9] Sytuacja zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Jaworzyna Śląska²¹

W oparciu o dane ISOK wyznaczono następujące (Rys. 9):

- obszar Q1% na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszar Q10% na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszar Q0,2% na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat,
- scenariusz całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

²¹ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzg/?gpm=gpMZP

Prezentowany materiał ma charakter informacyjny, na temat obszarów występowania zagrożenia powodziowego, na którym nie powinno się planować nowej zabudowy, zwłaszcza inwestycji zaliczanych do mogących pogorszyć stan środowiska.

Lokalne podtopienia mogą dotyczyć obszarów położonych wzdłuż cieków wodnych, przeciwdziałania obejmują przede wszystkim systematyczne roboty utrzymaniowe w regionie wodnym oraz miejscowe melioracje.

Ze względu na prognozowane zmiany klimatu i zjawiska temu procesowi towarzyszące tj. ulewne deszcze, coraz krótsza liczba dni z pokrywą śnieżną, spodziewać się można, że lokalne podtopienia mogą występować niezależnie od pór roku.

WODY PODZIEMNE (JCWPd), GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH (GZWP)

Obszar gminy zgodnie z regionalnym podziałem hydrogeologicznym należy do regionu przedsudeckiego. Region przedsudecki należy do podregionu podsudeckiego z paleozoiczno-prekambryjskim użytkowym piętrzem wodonośnym w części północnej i czwartorzędowym oraz trzeciorzędowym w części południowej i zachodniej, wydzielonej jako rejon Rożtoki-Dzierżoniowa. Zgodnie z Hydrogeologiczną mapą Polski w skali 1:50 000, arkusz Świdnica wydzielone zostały następujące piętra wodonośne: czwartorzędowe, trzeciorzędowe i paleozoiczne. Pomimo największego rozprzestrzenienia na obszarze gminy czwartorzędowego piętra wodonośnego, podstawowe znaczenie użytkowe – gospodarcze, ma piętro trzeciorzędowe. Natomiast piętro paleozoiczno-prekambryjskie jest bardzo słabo rozpoznane i charakteryzuje się niewielką wodonośnością.

Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Obszar gminy Jaworzyna Śląska leży w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych - JCWPd nr 108 (na 172 wydzielone na terenie Polski) (rys. 10).

JCWPd nr 108 przynależy do Regionu wodnego RZGW: Śródkowa Odra - RZGW Wrocław, główna zlewnia w obrębie owego JCWPd (rząd zlewni) to: Ślęza, Bystrzyca (II), Obszar bilansowy - W-VIII Bystrzyca – Ślęza; W-IX Nysa Kłodzka, Region hydrogeologiczny (Paczyński, 1995) - XV- wrocławski; XVI-sudecki.

Zagospodarowanie terenu JCWPd 108 (wg źródła: warstwa Corin Land Cover) prezentuje się następująco:

- % obszarów antropogenicznych - 8,46;
- % obszarów rolnych - 75,45;
- % obszarów leśnych i zielonych - 15,66;
- % obszarów podmokłych - 0,00;
- % obszarów wodnych - 0,43.

Schemat krążenia wód na terenie JCWPd 108 jest zróżnicowany (Rys. 11).

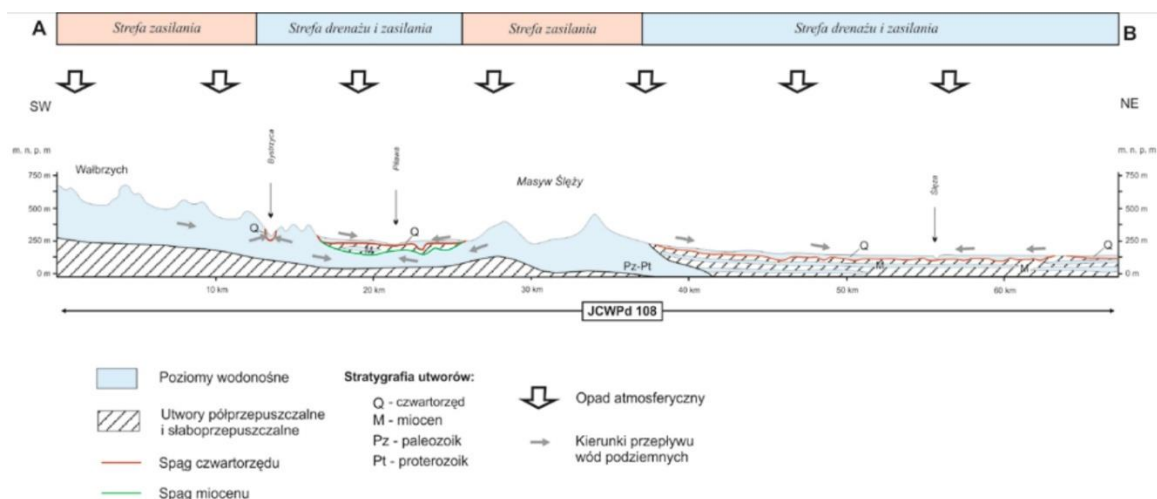
[Rys. 10] Lokalizacja obszaru JCWPd nr 108, w obszarze gm. Jaworzyna Śląska²²

System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 108 jest wielostopniowy i ściśle związany z tektoniką obszaru. Warunki krążenia wód podziemnych w utworach wodonośnych paleozoiczno-proterozoicznych, na obszarach elewowanych związane są ze strefami występowaniem systemów spękań i uskoków o znaczeniu regionalnym (uskok sudecki brzeżny) oraz ze szczelinowatością lokalną w strefach zaburzeń tektonicznych. Głębokość krążenia tych wód nie przekracza 600 m a ich drenaż odbywa się poprzez źródła w strefie zasilania pozostałych pięter.

²² <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-100-119/4541-karta-informacyjna-jcwpd-nr-108/file.html>

[Rys. 11] Schemat krążenia wód²³

Na pozostałym obszarze występują rejonu obniżenia podłoża krystalicznego (niecki i rowy) wypełnione osadami kenozoicznymi. Poszczególne niecki subregionu przedsudeckiego tworzą odrębne podsystemy krążenia wód.

Zasilanie, przepływ i drenaż wód podziemnych następuje wewnątrz poszczególnych struktur. Układ hydroizohips wydzielonych użytkowych poziomów wodonośnych, wskazuje na północno - wschodni kierunek głównego przepływu wód podziemnych. Interpretowalna wysokość powierzchni piezometrycznej obniża się od 250 do 120 m n.p.m. Bazą drenażu dla poziomu przypowierzchniowego oraz użytkowych poziomów wodonośnych są doliny Bystrzycy i Ślęży. Dla neogénskiego poziomu wodonośnego, który stanowi fragment systemu krążenia wód tego piętra niecki wrocławskiej, bazę drenażu stanowi dolina Odry. Zasilanie i system krążenia wód podziemnych w poziomach triasowych monokliny przedsudeckiej podlega innym zasadom i ze względu na niewielki brzeżny fragment tej struktury (ok.8 % powierzchni JCWPd) nie był analizowany.

Nr JCWPd 108. Kod JCWP PLGW6000108.

Ocena stanu JCWPd , w zależności od oddziaływań wód podziemnych na ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych, 2012 r. określono jako dobry DW (dostateczna wiarygodność).

Z przeprowadzonej oceny stanu JCWPd 108 (z 2012 r.) wynika, iż ocena ryzyka niespełnienia celów jest niezagrażona (Tab. 2).

[Tab. 2] Ocena JCWPd nr 108 znajdujących się na terenie gminy Jaworzyna Śląska²⁴

Nr JCWPd		Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny
108	Cel środowiskowy	dobry	dobry	dobry

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych ustalone zostały w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

Celem środowiskowym dla JCWPd na lata 2022–2027 jest dobry stan chemiczny i ilościowy. Tak ustalony cel odniesiono do otrzymanego wyniku oceny stanu wykonanej w 2020 r. (w oparciu o wyniki MD z 2019 r.). Dla JCWPd o stanie słabym określono przyczyny stanu słabego (wynik poszczególnych testów klasyfikacyjnych) oraz wskazano dla jakich wskaźników zostały przekroczone wartości progowe dobrego stanu.

²³ Ibidem.

²⁴ Ibidem.

Najbardziej żyzne z nich (iły trzeciorzędowe) występują w okolicach miasta Jaworzyna Śląska. Przeważające gatunki gleb, ich klasę i przydatność prezentuje tabela 3.

[Tab. 3] Charakterystyka gleb na terenie gminy Jaworzyna²⁶

Rodzaj gleby	Przydatność	Klasa gleby	Podatność na erozję
Pszenne - orne	rolnicza	III, IIIa	słaba
Gleby pyłowe	rolnicza	IV, V,	słaba
Brunatne właściwe	rolnicza	II, I	słaba
Gleby łąkowe	rolnicza	II, III	słaba

Użytki rolne w 38,18% (2571 ha) są uprawiane w indywidualnych gospodarstwach rolnych, a w 31,94% (2108 ha) w uspołecznionych gospodarstwach rolnych. Sady zajmują powierzchnię 44 ha, łąki 340 i pastwiska 304 ha.

Gleby na terenie gminy zgodnie z klasyfikacją Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowego Instytut Badawczy (IUNG-PIB) są również stosunkowo mało podatne na suszę.

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Jakość powietrza – a dokładniej poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ściśle zależy od warunków meteorologicznych oraz działalności antropogenicznej. Temperatura powietrza, prędkość wiatru, natężenie promieniowania słonecznego czy też wilgotność oddziałują na wielkość emisji zanieczyszczeń.

Na rozprzestrzenianie się substancji zanieczyszczających szczególnie znaczący wpływ mają właśnie wiatry – ich prędkość i kierunki. W momencie braku wiatrów oraz wiatrów o małych prędkościach następuje pogarszanie wentylacji powietrza, co przyczynia się do wzrostu stężeń zanieczyszczeń w przy powierzchniowych warstwach atmosfery. Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania się powietrza wraz z zanieczyszczeniami, natomiast kierunek decyduje o trasie ich migracji. Opady atmosferyczne, wilgotność, natężenie promieniowania słonecznego wpływa także na przemiany fizyko – chemiczne zanieczyszczeń w atmosferze oraz ich wymywanie. Od kierunków i prędkości wiatru zależy natomiast transport zanieczyszczonych mas powietrza z obszarów ich emisji. Innym czynnikiem fizycznym wpływającym na poziom zanieczyszczeń jest stopień zróżnicowania ukształtowania terenu, w którym mogą występować obszary o specyficznym klimacie, mikroklimacie i specyficznych warunkach meteorologicznych. Kolejnym czynnikiem wyznaczającym jakość powietrza jest zjawisko tzw. inwersji termicznej, odznaczające się występowaniem temperatury niższej tuż przy powierzchni ziemi, niż w wyższych partiach atmosfery. Najlepsze warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń panują na terenach płaskich, gdzie występuje duża liczba dni z nasłonecznieniem, dobre warunki termiczne oraz wysokie prędkości mas powietrza. Natomiast w dolinach, nieckach wymiana mas powietrza jest utrudniona. Temperatura powietrza wpływa pośrednio na jakość powietrza. Niskie temperatury powodują wzrost emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w instalacjach grzewczych.

Na pogarszanie jakości powietrza atmosferycznego mają wpływ gazy i aerozole, zmieniające jego naturalny skład. Mogą one wywołać szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi, zwierząt, pogarszać stan roślin, wpływać negatywnie na glebę, wodę oraz inne elementy środowiska przyrodniczego. Na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego ma wpływ:

- energetyczne spalanie paliw, w wyniku którego do atmosfery uwalniają się tlenki azotu, dwutlenek siarki, dwutlenek węgla oraz pyły;

²⁶ Studium uwarunkowań i kierunków...

- produkcja przemysłowa – główne źródło emisji lotnych związków organicznych i metanu, a także dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłów;
- transport ma on duży udział w emisjach tlenku i dwutlenku węgla oraz tlenków azotu, emisja zanieczyszczeń powstaje także w wyniku ścierania jezdni, opon i hamulców oraz wtórnego unoszenia, pod wpływem przejeżdżających samochodów, drobin pyłu z powierzchni jezdni;
- produkcja rolna będąca źródłem rozproszonej emisji amoniaku, metanu, podtlenku azotu, jest ona także źródłem uciążliwości zapachowej;
- ogrzewanie budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej jest źródłem emisji znacznych ilości dwutlenku siarki i pyłów, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

Na obszarach koncentracji zabudowy mieszkaniowej głównymi źródłami zanieczyszczeń są elektrociepłownie, indywidualne paleniska domowe (tzw. „niska emisja”) oraz transport drogowy. Wielkość emisji jest także związana ze stopniem izolacji termicznej budynków. Zanieczyszczenia od komunikacji związane są z wielkością natężenia ruchu samochodowego. Z powodu prognozowanego stałego wzrostu ruchu samochodowego można się spodziewać wzrostu emisji zanieczyszczeń ze źródeł transportowych. Najbardziej uciążliwe są drogi krajowe i wojewódzkie, ze względu na wielkość przenoszonych potoków ruchu. Na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń wpływ ma poprawa standardu istniejącej sieci drogowej oraz odciążenie miasta z ruchu tranzytowego.

Do głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza w obszarze należą: transport, emisja przemysłowa i indywidualne systemy grzewcze.

Badania i kontrola jakości powietrza realizowane jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2556) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Celem prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

- dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów,
- uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach,
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

Całe województwo dolnośląskie, w tym gmina Jaworzyna Śląska, objęte są monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Aktualnie w Polsce pomiary jakości powietrza prowadzone są na 2053 stanowiskach pomiarowych, w tym na 1199 stanowiskach automatycznych, co stanowi 58,4% wszystkich stanowisk i na 854 stanowiskach manualnych (41,6% wszystkich stanowisk).

Biorąc pod uwagę fakt, iż gmina Jaworzyna Śląska jest położone na terenie województwa dolnośląskiego ocena jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska raportowana jest w opracowaniu sporządzanym dla województwa dolnośląskiego. Aktualnym obecnie jest „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za 2024 rok”²⁷. Warto dodać, że obszar województwa dolnośląskiego w swej nizinnej części należy do jednych z najcieplejszych rejonów w kraju, co ma zasadnicze znaczenie również na jakość powietrza. Ponadto, głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie dolnośląskim jest emisja antropogeniczna.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy, które to uwzględniają podział Polski wg wytycznych zawartych w załączniku do ustawy - Prawo ochrony środowiska.

Gmina Jaworzyna Śląska przynależy do strefy dolnośląskiej - kod strefy: PL0204, którą w 2024 r. zaliczono do klasy C (zresztą podobnie jak w 2023 r.) ze względu na występowanie przekroczeń dla:

²⁷ „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2024”, Wrocław 2025 r.

- pyłu zawieszonego PM₁₀ – pomiar 24-godzinny,
- arsenu (As) w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.
- Ozonu (O₃)

Z kolei do klasy A1 (z klasy C w 2022 roku) zaliczono strefę dolnośląską ze względu na brak występowania przekroczeń dla:

- pyłu zawieszonego PM_{2,5} (poziom dopuszczalny II faza).

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin ocenie podlegała strefa dolnośląska – dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń strefa ta została zaliczona do klasy A, poza zanieczyszczeniem ozonem O₃, dla którego wynik porządkowy to klasa C.

W przypadku oceny pod kątem poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefa dolnośląska uzyskała klasę D2.

Analiza danych z monitoringu jakości powietrza prowadzonego wcześniej, bo w latach 2013 - 2022 w województwie dolnośląskim wskazuje na zauważalną poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀. Wyniki pomiarów ze wszystkich stanowisk mierzących pył zawieszony PM₁₀ wskazują na istotny spadek stężeń średnich rocznych w obecnych czasach.

W celu ograniczenia wpływu zmian klimatu oraz adaptacji do nich, miasta powinny podjąć szereg działań. Jednym z nich dotyczy jakości powietrza, gdzie powinno realizować zadania mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery tj. termomodernizacje budynków, wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, elektryfikację taboru komunikacji miejskiej, rozbudowę potencjału odnawialnych źródeł energii.

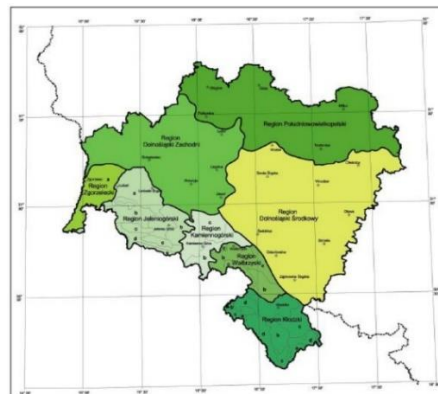
Reasumując, jakość powietrza w gminie Jaworzyna Śląska jest stosunkowo dobra, co jest wynikiem polityki proekologicznej. Wdrożenie wszelkich działań stało się warunkiem niezbędnym wobec utrzymującego się w ubiegłym dziesięcioleciu wysokiego stężenia zanieczyszczeń z uwagi na przemysłowy charakter miasta.

Duże znaczenie miała również konsekwentna likwidacja szeregu kotłowni węglowych i zastąpienie ich kotłowniami wykorzystującymi inne paliwa jako źródła energii np. gaz. W dalszym ciągu w mieście odnotowuje się stosunkowo wysokie stężenia zanieczyszczeń w zakresie tlenków azotu, co wynika w znacznym stopniu z emisji pochodzących z pojazdów samochodowych poruszających się przebiegającymi przez gminę drogami o dość intensywnym dobowym natężeniu ruchu.

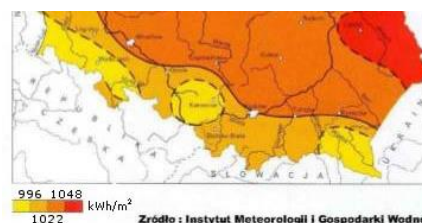
Program ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego określa konieczność przeprowadzenia następujących działań krótkoterminowych dla gminy Jaworzyna Śląska:

- Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo) w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego.
- Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego
- Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic poprzez jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C).
- Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń.
- Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni w miastach w okresie od wiosny do jesieni.

[Rys. 13a] Regiony klimatyczne Dolnego Śląska

[Rys. 13b] Rozkład nasłonecznienia w południowej Polsce

- Ograniczenie palenia w kominkach w miastach, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła.
- Ogrzewanie i zakładów usługowych lepszym jakościowo paliwem.
- Obowiązek przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych - nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie.
- Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych.
- Nasilenie kontroli placów budowy.

WARUNKI KLIMATYCZNE, KLIMAT LOKALNY

Klimat obszaru gminy Jaworzyna Śląska, zaliczany do przedgórskiego, określa się jako umiarkowany- wilgotny. Odnacza się chłodniejszymi latami i cieplejszymi zimami, co zbliża go do łagodnego klimatu Sudetów. Zimy łagodzi wzrost prądów oceanicznych, zaś efekt wiatrów fenowych podnosi temperatury jesieni i przedzima. Okresy ciepłe, przypadające na miesiące letnie, charakteryzują się średnią wilgotnością. Opady w tym czasie wahają się w granicach 0 mm dla miesiąca lipca. Średnia ich suma w półroczu ciepłym wynosi 500-600 mm. Miesiące zimowe odznaczają się wysoką wilgotnością. Dla stycznia opady wynoszą: 30-40 mm, a dla półroczu zimowego 200-300 mm. Bilans wodny omawianego obszaru dla okresu ciepłego wynosi 40-60 mm, zaś dla zimowego 100-150 mm. Obfite opady powodują przepełnienie deszczówką zbiorników retencyjnych. Ten stan rzeczy nie stanowi zagrożenia powodziowego dla całego obszaru gminy. W 1997 roku w czasie powodzi na Dolnym Śląsku zalaniu uległy w gminie dwie wioski: Milikowice i Pastuchów.

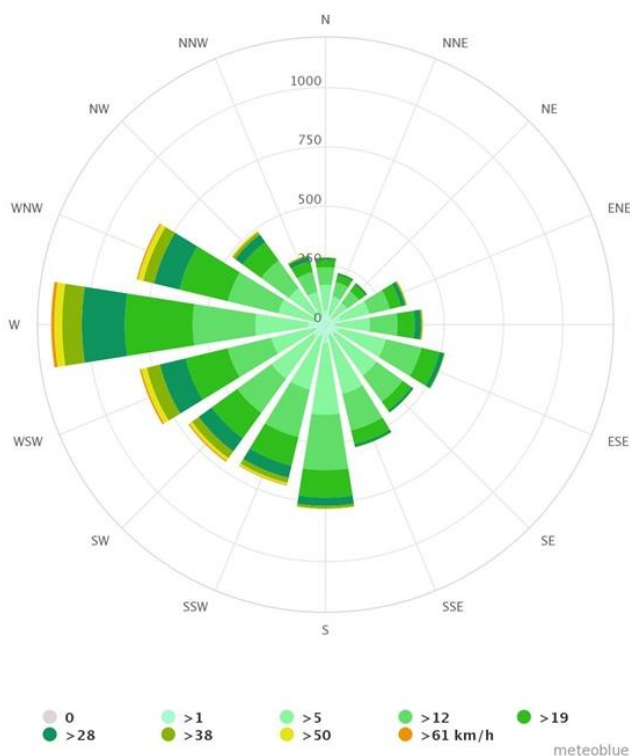
Niezbyt duża uciążliwość okresów zimowych przejawia się między innymi faktem, iż średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną w okresie zimy waha się w granicach 60-70 dni. Pierwszy śnieg pojawia się około 5 listopada i topnieje między 30 marca a 10 kwietnia.

Typy pogody związane są z zaleganiem najczęściej mas powietrza pochodzenia polarno -morskiego. Rzadziej zalegają masy powietrza arktycznego.

W zależności od pory roku polarno-morska masa powietrza powoduje w chłodnej porze roku ocieplenie, odwilże, wzrost zachmurzenia i opady atmosferyczne, a latem - spadek temperatury powietrza, wzrost zachmurzenia oraz przelotne opady atmosferyczne. W przebiegu rocznym — w ciepłej porze roku przeważają fronty chłodne, w chłodnej — ciepłe.

Obszar opracowania zgodnie z klasyfikacją klimatu Köppena-Geigera położony jest w strefie klimatu umiarkowanie ciepłego oceanicznego o kodzie Cfb. Średnia temperatura na tym terenie to ok. 9,1°C. Najwyższe temperatury występują w lipcu, z kolei najniższe w styczniu. Średnioroczna suma opadów wynosi około 720 mm.

[Rys. 14] Róża wiatru wraz z prędkościami (w h) w poszczególnych sektorach dla gminy Jaworzyna Śląska²⁸

²⁸ https://www.meteoblue.com/pl/pogoda/historyclimate/climatemodelled/jaworzyna-%c5%9a%c4%85ska_polska_3097328

W gminie Jaworzyna Śląska dominuje wiatr z sektora zachodniego (W), a w mniejszym stopniu z sektora zachodniego-północnego-zachodniego (WNW) oraz zachodniego-południowego-zachodniego (WSW). Wiatr o największych prędkościach występuje z kierunku zachodniego (W) oraz zachodniego-południowego-zachodniego (WSW). Najrzadziej występuje wiatr z sektora północno-wschodniego (NE). Ciszę atmosferyczną notuje się średnio przez 30 h w ciągu roku.

KLIMAT AKUSTYCZNY

Hałas to zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego charakteryzujące się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Hałas w środowisku jest wszelkiego rodzaju nieprzyjemnym i uciążliwym dźwiękiem w danym miejscu.

Na obszarze miast i gmin głównym źródłem uciążliwości hałasowej jest komunikacja samochodowa i kolejowa oraz przemysł, a dodatkowym źródłem hałasu są także obszary składów i magazynów oraz czasowo obiekty handlowe (wyładunek towarów). Tam gdzie występują obszary użytkowane rolniczo dojazd ciągnikami rolniczymi oraz hałas kombajnów mogą także być uciążliwe dla mieszkańców okolicznych terenów. Ponieważ stale wzrasta liczba pojazdów poruszających się na drogach wzrasta także emisja hałasu. Najwyższe uciążliwości odnotowuje się w obiektach usytuowanych w odległości 3 -5m od krawędzi jezdni. Na większości badanych odcinków dróg w województwie dolnośląskim stwierdzono przekroczenie poziomów dopuszczalnych hałasu w porze dziennej. W gminie Jaworzyna Śląska główną uciążliwość stanowi ruch tranzytowy na drodze wojewódzkiej nr 382, przechodzącej przez południowy i zachodni fragment gminy. W zależności od funkcji i przeznaczenia terenu obowiązują różne standardy jakości klimatu akustycznego. Sprawę dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r.

Poza drogą wojewódzką nie zaobserwowano w Jaworzynie Śląskiej znacznego nasilenia ruchu samochodowego. Uciążliwości związane z przejazdem ciągników i innych maszyn rolniczych występują sezonowo.

Hałas komunikacyjny

Według przepisów dotyczących ochrony środowiska za hałas uznaje się dźwięk o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Wyróżniano jest hałas komunikacyjny i hałas przemysłowy.

Na terenie gminy Jaworzyna Śląska hałas komunikacyjny pochodzi z środków transportu drogowego. Ze względu na małą intensywność komunikacja rzeczna nie ma znaczenie w kształtowaniu hałasu na terenie miasta.

Podstawowym źródłem hałasu komunikacyjnego na obszarze objętym planem ogólnym może być ruch samochodowy, zwłaszcza ruch ciężarowy wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 382. Do tego na terenie gminy zlokalizowane są odcinki dróg powiatowych oraz dróg gminnych. Ponadto emiterami hałasu mogą być też duże zakłady produkcyjne i firmy oraz zabudowa wielorodzinna, jednakże ma to zasięg wyłącznie lokalny.

Hałas generowany w związku z ruchem samochodowym jest przyczyną ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko akustyczne. Dotyczy to przede wszystkim dróg o natężeniu ruchu przekraczającym 1000 pojazdów/dobę.

Czynnikami wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są:

- natężenie i płynność ruchu,
- procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów
- prędkość strumienia pojazdów,
- położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni,
- ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna,
- charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska, na obszarze województwa prowadzone są przez RWMŚ w Wrocławiu.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy pochodzi od procesu toczenia się kół po torowisku kolejowym oraz z pracy silników napędzających pociągi. Oś kolejową przechodzącą przez teren gminy stanowią linie kolejowe 274 Wrocław – Jelenia Góra i 137 Jaworzyna Śląska – Kamieniec Żąbkowicki.

W 2019 r. pomiary hałasu kolejowego przeprowadzono przy 3 głównych szlakach kolejowych w województwie dolnośląskim, po 2 punkty kontrolno-pomiarowe przy liniach: nr 274 relacji Jelenia Góra-Lubań, nr 137 relacji Jaworzyna Śl.-Kamieniec Żąbkowicki oraz nr 271 relacji Wrocław-Rawicz. Badania dla pory dnia wykazały, że tylko w 1 punkcie nie dotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory dnia (61 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Przekroczenie to odnotowano przy linii kolejowej nr 137 w Żąbkowicach Śląskich przy ul. Działkowej 39d (63,1 dB). W pozostałych 5 punktach poziom dźwięku nie przekraczał wartości dopuszczalnej. Badania dla pory nocy wykazały, że w 2 punktach nie dotrzymana była wartość dopuszczalna (56,0 dB), w 4 poziom hałasu odpowiadał przyjętym standardom. W stosunku do obowiązujących norm średni poziom równoważny LAeq dla 8 godzin nocy przekraczał dopuszczalny poziom hałasu o 2,0 – 6,6 dB. Przekroczenia odnotowano przy linii kolejowej nr 137 w Żąbkowicach Śląskich przy ul. Działkowej 39d (62,6 dB) oraz w Opoczce na linii nr 137 (58,0 dB)²⁹.

Hałas przemysłowy

Hałas generowany przez obiekty działalności gospodarczej ma charakter lokalny. Związany jest między innymi z lokalizacją niewielkich zakładów produkcyjnych oraz obiektów usługowych w pobliżu terenów o charakterze zabudowy jednorodzinnej.

Reasumując z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

PRZYRODA

Szata roślinna

Według podziału geobotanicznego Dolnego Śląska gmina Jaworzyna Śląska wchodzi w skład Działu Sudeckiego i leży na pograniczu Wzgórz Strzegomskich i Przedgórze Sudeckiego oraz na części Równiny Świdnickiej. Od strony północnej przedmiotowy obszar otaczają: Wzgórza Imbramowickie, Równina Kącka i Wzgórza Strzegomskie. Od południowego zachodu jest to Obniżenie Podsudeckie i Kotlina Dzierżoniowska. Od wschodu - Ślęza ze Wzgórzami Kiełczyńskimi i część Kotliny Dzierżoniowskiej.

Walory szaty roślinnej nie są duże. Powodu istniejącego stanu rzeczy należy szukać w dalekiej historii. Gmina Jaworzyna Śląska, podobnie jak całe Przedgórze Sudeckie, ze względu na urodzajną glebę i możliwość szybkiego pozyskania drewna opałowego pozbawiona została pierwotnych lasów i roślinności już we wczesnym średniowieczu. Świadczy, o tym obecny wtórny charakter i skład florystyczny skupisk zieleni z przeważającą liczbą gatunków liściastych.

Lasy na obszarze gminy stanowią 3,25 % powierzchni terenu, to jest 498 ha, z czego na miasto przypada 12 ha. Większe kompleksy leśne, poza Jaworzyną Śląską, znajdują się w zachodniej części gminy, tuż za wsiami Nowy Jaworów i Pasieczna. Przeważającymi gatunkami leśnymi są: osika, wierzba, jesion, lipa, dąb. Pozostałe takie jak brzoza, klon, jawor, robinia akacjowa występują rzadziej. Skromne skupiska drzew i zarośli zachowały się na stokach wzgórz, nad potokami oraz rzekami. Potencjalna roślinność naturalna, która przetrwała, należy do typu określanego jako grądy środkowoeuropejskie (*Galio Carpinetum*) i grądy subkontynentalne (*Tilia Carpinetum*) z odmianą śląsko-wielkopolską, formą niżową oraz serią żyzną. Na obszarach podmokłych i w korytach byłych

²⁹ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa dolnośląskiego w 2019 roku, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

rzek lub na terenach towarzyszących ciekom wodnym, można spotkać drobne skupiska zieleni. Zalicza się do nich łągi jesionowo-wiązowe, zbiorowiska o charakterze przejściowym i łągowe lasy wiązowe.

Roślinność niska występująca na terenie gminy nie odbiega gatunkowo od tej, która porasta obszar Dolnego Śląska i zalicza się do następujących typów roślinności:

- eurosyberyjska np. goździk pyszny (*Dianthus superbus*),
- środkowoeuropejska np. gwiazdnica wielkokwiatowa (*Stellaria holostea*), turzyca zwisła (*Carex pendula*),
- atlantycka np. tojeść gajowa,
- subpolarna np. ostrożeń siwy (*Cirsium carum*).

Świat zwierzęcy

Fauna gminy Jaworzyna Śląska jest uboga z powodu wyniszczenia lasów i łąk. Spotyka się tu w większości zespół typowy dla pól uprawnych z przedstawicielami świata zwierzęcego takimi jak: zajęce szaraki, dzikie króliki, nornice, chomiki, krety, lisy, łasice, jeże zachodnie, kłaskawki, koszatki, muchołówki, polniki północne, samy. Z ptaków występują: zięby, sówki, sikory, mysikróliki, bociany białe, bociany czarne, gawrony, kuropatwy, przepiórki, skowronki, płochacze i pokrzywnice. Natomiast nie występują już na przedmiotowym obszarze wielkie drapieżniki takie jak: wilki, żbiki czy niedźwiedzie, o których wspominają opracowania z XVII i XVIII wieku.

Korzystna lokalizacja geograficzna gminy Jaworzyna Śląska ma znaczący wpływ nie tylko na aktywność społeczno- gospodarczą omawianego obszaru, ale również na jego atrakcyjność turystyczną. Mimo widocznego braku lasów i wzniesień teren gminy jest malowniczy. Jego walory klimatyczno- topograficzne oraz dobre skomunikowanie przemawia za rozbudową obsługi ruchu turystycznego w postaci hoteli, pensjonatów czy gospodarstw agroturystycznych. Obiecujące pod tym względem są wsie posiadające zabytkowe kompleksy pałacowo-parkowe, a zwłaszcza zamek w Bagieńcu i w Piotrowicach Świdnickich. Łagodny charakter klimatu występującego na obszarze analizowanej gminy w połączeniu z korzystnymi pod względem bonitacyjnym glebami, sprzyja rodzajom dotychczas stosowanych upraw. Wspomniane gleby posiadają wysoką jakość i podlegają ochronie, co należy uwzględnić przy ewentualnych procesach inwestycyjnych.

Szata roślinna jak i świat zwierzęcy omawianego obszaru nie są urozmaicone pod względem jakościowym. Naturalne surowce mineralne, które występują na przedmiotowym obszarze i na terenach sąsiednich, tworzą bazę surowcową dla istniejącego przemysłu. Zasoby kruszywa naturalnego w gminie Jaworzyna Śląska obliczane są obecnie na 3265 tys. ton, zaś surowca kaolinowego na 3043 tys. ton. Wielkość wspomnianych złóż pozwala na sprzedaż wydobywanych zasobów innym zakładom produkcji porcelany i armatury sanitarnej.

Warunki naturalne predestynują gminę Jaworzyna Śląska do funkcjonowania na jej obszarze takich dziedzin gospodarki jak: rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy, wydobywczy i ceramiczny, komunikacja oraz turystyka.

Lasy

Gmina ma niski wskaźnik zalesienia - 7,1 % (średnia dla kraju: 29,4%) - lasy zajmują 513 ha całej powierzchni gminy.

Przeważającymi gatunkami są: osika, wierzbą, jesion, lipa, dąb. Na obszarach podmokłych i towarzyszących ciekom wodnym, można spotkać drobne skupiska zieleni: łągi jesionowo-wiązowe, zbiorowiska o charakterze przejściowym i łągowe lasy wiązowe.

Roślinność niska jest charakterystyczna dla Dolnego Śląska i zalicza się do następujących typów roślinności: eurosyberyjska (np. goździk pyszny), środkowoeuropejska (np. gwiazdnica wielkokwiatowa, turzyca zwisła), atlantycka (np. tojeść gajowa), subpolarna (np. ostrożeń siwy).

Z uwagi na niski udział tych terenów zaleca się w kierunkach zagospodarowania gminy chronić pozostałości terenów leśnych i zadrzewionych, a także dążyć do zwiększenia udziału terenów lasów i terenów zadrzewionych poprzez dolesianie i zadrzewianie np. przy drogach polnych, drogach publicznych oraz wewnętrznych, w postaci zadrzewień śródpolnych.

2.2. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną

Gmina Jaworzyna Śląska jest uboga pod względem posiadanych zasobów przyrodniczych, a obszary prawnie chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody nie występują. Bezpośrednio na terenie gminy występują jedynie obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w postaci pomników przyrody.

1. Pomniki przyrody – rozmieszczone są nierównomiernie w obszarze gminy

Pomniki przyrody są ważne nie tylko z powodu ochrony bioróżnorodności, ale także spełniają ważną funkcję społeczną w edukacji ekologicznej. Liczba drzew objętych ochroną będzie systematycznie się zmniejszać z powodu zniszczeniu przez wichury lub obumieranie. W związku z powyższym obiekty takie powinny być stale monitorowane i objęte specjalną pielęgnacją, która umożliwi jak najdłuższą egzystencję.

W obrębie gminy Jaworzyna Śląska znajdują się 3 pomniki przyrody (drzewa jednoobektowe i wieloobektowe). Ich wykaz zawarto w poniższej tabeli 3.

[Tab. 4] Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Jaworzyna Śląska³⁰

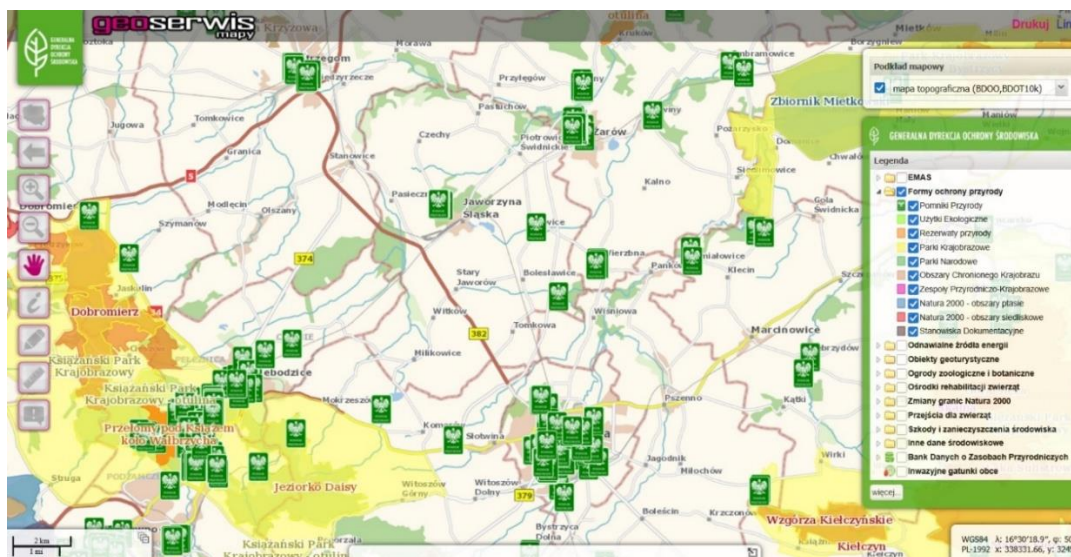
Lp.	Gatunek	Typ pomnika	Rodzaj twor	Data ustanowienia	Opis pomnika		Położenie
					Wysokość	Pierśnica	
1.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Jednoobektowy	drzewo	2008-08-08	26	118	Rośnie w przypałacowym parku, po północnej stronie stawu dz. nr 14 obręb Bagieniec
2.	Aleja kasztanowcowa: Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - <i>Aesculus hippocastanum</i> Pomnik składa się z 34 drzew	wieloobektowy	drzewa	2008-08-08	-	-	Rosną wzdłuż ul. Kasztanowej w Jaworzynie Śląskiej dz. nr 56
3.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Jednoobektowy	drzewo	2019-05-30	-	83	Pomnik przyrody położony na działce prywatnej nr 106/3 obręb Nowice

Rysunek 15 przedstawia wszystkie wyżej wymienione i opisane formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie ustawy o ochronie przyrody, a występujące na terenie omawianej gminy i jej najbliższego sąsiedztwa.

[Rys. 15] Obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną znajdujące się w sąsiedztwie gminy Jaworzyna Śląska³¹

³⁰ Opracowanie własne na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne gmina Jaworzyna Śląska - aktualizacja, Wrocław 2025 r., s. 37.

³¹ <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,

W obszarze gminy Jaworzyna Śląska fauna poza obiektami prawnie chronionymi – pomnikami przyrody, jest szczególnie uboga. Spotyka się tu w większości zespół typowy dla pól uprawnych z przedstawicielami świata zwierzęcego.

- Inne elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie

Na podstawie obowiązujących przepisów ogólnych, ochronie na omawianym terenie podlegają:

- gleby klas I-III;
- wody powierzchniowe i podziemne,
- powierzchnia ziemi, krajobraz i powietrze.

Z punktu widzenia walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej należy pamiętać także o ochronie konserwatorskiej.

Aktualnie na terenie gminy Jaworzyna Śląska zabytki są chronione w formie wpisu do rejestru zabytków, których na terenie gminy występuje w sumie 24. Są to: kościoły, domy mieszkalne, parki, zajazdy, folwarki, brama, dwór. Założenie dworsko-folwarczne, dworzec, parowozownia, hala, willa i aleja.

Do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego zostało wpisanych również 7 stanowisk archeologicznych w: Czechy, Nowym Jaworów, Piaseczna i Pastuchów.

Z kolei wykaz obiektów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków jest najliczniejszy, gdyż liczy sobie 266 pozycji.

Warunki dla ich obrony wskazuje Wojewódzki Konserwator Zabytków wg kompetencji jakie określają przepisy prawa.

2.3. Opis środowiska przyrodniczego terenu objętego Planem Ogólnym

Na terenie objętym opracowywanym planem ogólnym występują nieliczne obszary leśne. Jedynie w zachodniej części gminy tuż za wsiami Nowy Jaworów i Piaseczna znajdują się większe kompleksy leśne. Walory szaty roślinnej nie są duże, a największe bogactwo naturalne gminy wynika z historii geologicznej obszaru i występowania cennych surowców mineralnych (Rys. 16).

Ponadto, w obszarze gminy występują łąki i pastwiska, a także tereny upraw rolnych. Obszar gminy znajduje się w zasięgu dwóch dolin rzecznych - rzeki Pełcnicy i Strzegomki. Obie powodują szczególne zagrożenie powodzią głównie przy miejscowościach: Witków, Piaseczna, Czechy i Pastuchów. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

Teren gminy jest dobrze zmeliorowany, gdyż przebiega przez niego kilkadziesiąt cieków i rowów melioracyjnych o łącznej długości ok. 138 km.

Najbliższe drogi krajowe to: DK nr 5, 35 i 34. W niedalekiej odległości od granic gminy przebiega autostrada A4 i droga ekspresowa S3. Przez Nowy Jaworów i Witków biegnie droga wojewódzka nr 382 relacji Świdnica–Strzegom. Drogi powiatowe stanowią około 1/3 ogółu dróg na terenie gminy. Spośród dróg gminnych większość stanowią drogi gruntowe – 59,2% całkowitej długości dróg

gminnych. Gmina nie posiada rozwiniętego systemu ścieżek rowerowych. Istnieje tylko droga rowerowa łącząca Jaworzynę Śląską z Nowicami.

Bezpośrednio na terenie gminy nie występują obszary przyrodnicze prawnie chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody, poza obiektami w postaci 3 pomników przyrody. Ponadto, w obszarze gminy występują inne, równie istotne z punktu widzenia przyrodniczego i bioróżnorodności, obszary chronione przyrodniczo, a mianowicie: lokalne korytarze ekologiczne – zwłaszcza zlokalizowane wzdłuż rzek i innych cieków wodnych.

Gatunki roślin objęte ochroną

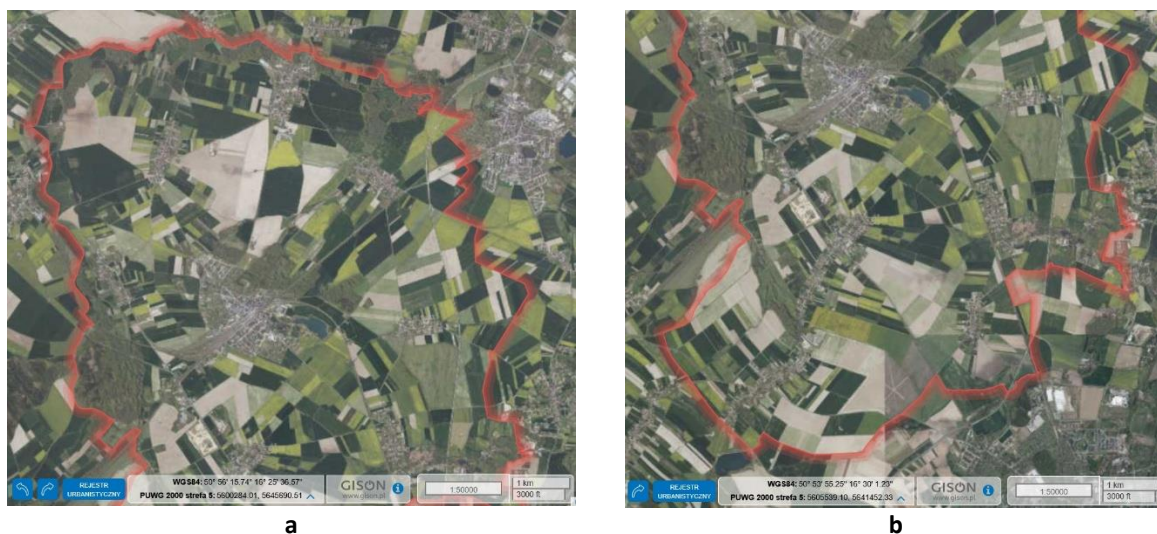
Czy bezpośrednio na obszarze planu ogólnego występują gatunki objęte ochroną jest trudno jednoznacznie stwierdzić. Na pewno ze względu na położenie omawianego terenu poza obszarami prawnie chronionych, takowe nie występują. Ewentualna lokalizacja stanowisk roślin objętych ochroną na terenie gminy nie jest znana, ze względu na brak aktualnego gminnego opracowania przyrodniczego w postaci: „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Jaworzyna Śląska”.

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Bezpośrednio na terenie planu ogólnego nie występują obszary Natura 2000, w związku z czym nie stwierdza się prawdopodobieństwa występowania siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony, dla którego utworzono obszary Natura 2000.

Jednak można spodziewać się występowania siedlisk przyrodniczych na terenach otwartych łąk czy pastwisk, ale ze względu na brak danych dotyczących dokładnej lokalizacji poszczególnych siedlisk, nie ma możliwości ich wskazania.

[Rys. 16] Zagospodarowania terenu opracowania POG gminy Jaworzyna Śląska, stan obecny – tereny zabudowane w stosunku do terenów wolnych od zabudowy: a – część północna, b – część południowa³²

2.4. Ocena stanu istniejącego zagospodarowania terenów objętych Planem Ogólnym

Teren opracowania obejmuje gminę miejsko-wiejską Jaworzyna Śląska w granicach administracyjnych. Na obszarze gminy nie występują tereny zamknięte inne niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu, czyli tereny kolejowe. W centralnych częściach miasta Jaworzyna Śląska i pozostałych wsi na terenie gminy – występuje najbardziej zwarta zabudowa miejska lub wiejska o charakterze historycznym. Stan istniejącego zagospodarowania terenu jest stosunkowo zróżnicowany. Poniżej wyodrębniono użytkowanie gruntów rolnych i leśnych w gminie, które przedstawia się następująco:

- tereny rolne zajmują – ok. 5554 ha,
w tym:
 - gleby bardzo dobre (I, II klasa) – 4 %,

³² https://sip.gison.pl/jaworzynaslaska_jaworzynaslaska

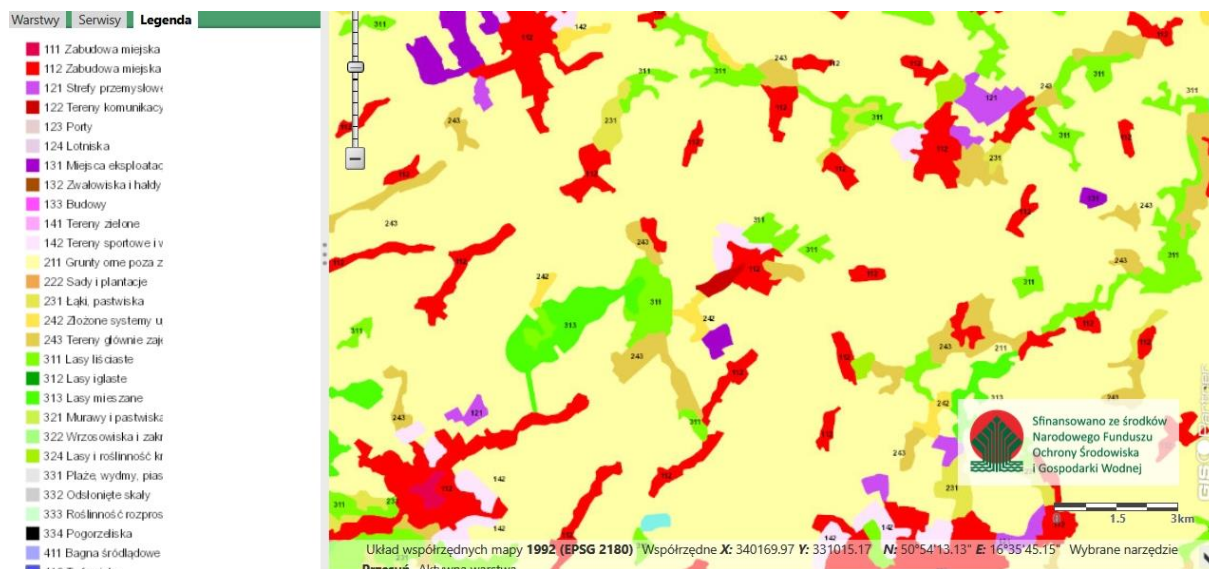
- gleby dobre (III klasa) – 74 %,
- gleby średnie (IV klasa) – 18 %,
- gleby słabe (V, VI klasa) - 4 %;
- grunty leśne zajmują – ok. 498 ha,

Poza terenami rolnymi i leśnymi zagospodarowanie gminy koncentruje się na zabudowie, która występuje głównie wzdłuż dróg komunikacji kołowej. Rozłożona jest ona zasadniczo równomiernie w mieście Jaworzyna Śląska, a także skupia się w pozostałych dwunastu miejscowościach o charakterze wiejskim. W centralnej części gminy - w mieście Jaworzyna Śląska, zabudowa posiada charakter: mieszkaniowy, przemysłowy i usługowy (tj. sklepy, urzędy, szkoły i inne obiekty infrastruktury publicznej). Miasto pełni także rolę węzła komunikacji kolejowej.

Poniżej na rysunku 17 przedstawiono pokrycie terenu na obszarze miasta Jawor wg CORINE Land Cover (CLC).

Istotą tego europejskiego programu jest dostarczenie aktualnej informacji dotyczącej pokrycia terenu na obszarze całej Europy w regularnym cyklu oraz wykazanie zmian pokrycia terenu zachodzących między kolejnymi cyklami. Przyjęta nomenklatura pokrycia terenu CLC objęła wszystkie formy pokrycia terenu występujące na kontynencie europejskim. Dla wielu krajów - w tym Polski, jest to jedyna, cyklicznie aktualizowana baza danych pokrywająca obszar całego kraju, wykonana według jednolitych zasad. Zgodnie z założeniami CLC wykonane dla Polski bazy danych zintegrowane są z innymi bazami krajów uczestniczących w projekcie w jeden system europejski pokrycia terenu. Co jest istotne, to to, że Polska jak dotychczas uczestniczyła w realizacji wszystkich dotychczasowych edycji projektów CORINE Land Cover³³.

[Rys. 17] Struktura zagospodarowania obszaru gminy Jaworzyna Śląska i jego najbliższego otoczenia na podstawie CORINE Land Cover³⁴

Gmina Jaworzyna Śląska – obszary wiejskie, charakteryzują się dominującym udziałem gospodarki rolnej. Z kolei stolica gminy – miasto Jaworzyna Śląska stanowi centrum administracyjno – usługowe, będące ważnym ośrodkiem spełniającym funkcje lokalne: społeczne i gospodarcze.

Strukturę funkcjonalno - przestrzenną miasta tworzą elementy zróżnicowane pod kątem stanu i jakości zagospodarowania oraz stopnia wykorzystania przestrzeni i standardów.

Wśród podstawowych elementów struktury wymienić należy następujące tereny:

- 1) zabudowa miejska
- 2) strefy przemysłu
- 3) miejsca eksploatacji

³³ <https://www.gov.pl/web/gios/pokrycie-terenu---corine-land-cover>

³⁴ <https://clc.gios.gov.pl/index.php/geoportal>

- 4) grunty orne
- 5) tereny komunikacyjne
- 6) lasy liściaste
- 7) lasy mieszane
- 8) tereny sportowe
- 9) łąki i pastwiska
- 10) złożone systemy (242)
- 11) tereny głównie (243)

2.5. Pożądane do realizacji kierunki i zadania sprzyjające ochronie środowiska oraz ekorozwoju

Na podstawie analizy uwarunkowań przyrodniczych i stanu środowiska w na terenie gminy Jaworzyna Śląska zostały przedstawione wytyczne prośrodowiskowe, które w kolejnych latach powinny być realizowane, w celu poprawy warunków zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska dla całego miasta (Tab. 5).

[Tab. 5] Priorytetowe, pożądane działania sprzyjające ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi – przegląd ogólny

W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	<ul style="list-style-type: none"> • racjonalna gospodarka rolna, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie możliwości zmiany sposobu użytkowania terenów rolnych na glebach klas bonitacyjnych I-III, a także częściowo na IV, - optymalizacja nawożenia i stosowania środków ochrony roślin; • ochrona przed erozją, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczanie pozostawiania gleby w stanie niepokrytym roślinnością; - ochrona i uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, a także towarzyszących komunikacji; • coraz skuteczniejsza segregacja odpadów i ich recykling; • regulacja stosunków wodnych poprzez stosowanie melioracji.
W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie i odnowa korytarzy ekologicznych o charakterze lokalnym (ponadlokalne nie występują) – szczególne znaczenie mają enklawy zielone w każdej formie, a także tereny wzdłuż cieków wodnych; • odtwarzanie zniszczonych korytarzy ekologicznych; • utrzymanie i kontrola zakazu wypalania traw i ściernisk.
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • oczyszczanie ścieków na oczyszczalni ścieków są zadaniami najważniejszymi z punktu widzenia ochrony środowiska; • likwidacja miejsc nielegalnego zrzutu ścieków do wód lub do ziemi; • efektywne zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych przed spływami zanieczyszczeń poprzez ustanowienie, weryfikowanie i wykonanie stref ochronnych (np. nasadzenia roślinności ochronnej); • współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie gospodarki ściekowej; • monitorowanie jakości wód w miejscach zrzutów ścieków oczyszczonych do odbiornika;
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie niskiej emisji poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - modernizację źródeł ciepła - stopniowa wymiana czynnika grzewczego na proekologiczny w gospodarstwach domowych, - stopniowe zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, - podnoszenie świadomości mieszkańców o potrzebie zmiany czynnika grzewczego i korzyściach z tego płynących; • ograniczenie oddziaływania zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - modernizację istniejącej infrastruktury drogowej; • stosowanie naturalnych barier wzdłuż dróg – zadrzewienia, które osłaniają tereny przyległe przed zanieczyszczeniami.
W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja dróg istniejących; • budowa i rozbudowa sieci tras rowerowych i pieszych; • ograniczenie hałasu na terenach zamieszkałych, poprzez naturalne bariery

- nasadzenia pasów zwartej zieleni w pobliżu ciągów komunikacyjnych (aleje, czy szpalery), lub sztuczne (ekrany akustyczne).

Wytyczne te są zgodne z dokumentami wyższego rzędu oraz odpowiadają na rzeczywiste problemy, zidentyfikowane podczas analizy stanu środowiska. Wymienione wyżej działania należy traktować priorytetowo, co oznacza, iż powinny być uwzględnione w opracowaniu projektu planu ogólnego podanego ocenie oddziaływania na środowisko a także innych dokumentach planistycznych i strategicznych.

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego priorytetowe cele w zakresie ochrony przyrody dla gminy Jaworzyna Śląska mające bezpośredni wpływ na wyznaczanie stref planistycznych w planie ogólnym to:

- zachowanie terenów otwartych, zagrożonych powodzią i podmokłych, jak również lasów (występujących na terenie gminy Jaworzyna Śląska tylko w powierzchni ok. 3 ha), parków, alei drzew, obszarów tworzących korytarze ekologiczne, jako potencjału do budowy systemu zielonej infrastruktury;
- pozostawienie wzdłuż rzek, mniejszych cieków i urządzeń melioracji podstawowych pasów terenów zielonych, wolnych od zabudowy;
- zwiększenie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności;
- nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.

3. Rozpoznanie i analiza projektu Planu Ogólnego

3.1. Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego

W części inwentaryzacyjnej do projektu planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska zostały zawarte uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, które stanowią podstawę do zdefiniowania w przedmiotowym planie ogólnym stref planistycznych, które wskazują ramowe kierunki zagospodarowania danego terenu.

Wyznaczanie stref planistycznych oparto na uwzględnieniu obszarów, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Na potrzeby wyznaczania stref dokonano bilansu potrzeb mieszkaniowych.

W ramach wyznaczonych stref planistycznych określono obowiązkowo profil funkcjonalny podstawowy, a także dodatkowo opcjonalnie profil dodatkowy.

Dla stref planistycznych ustalono także następujące wskaźniki: maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Ponadto, w planie ogólnym wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy.

Powyższe ustalenia stanowić będą podstawę ustalania docelowych przeznaczeń terenów i sposobów zabudowy i zagospodarowania terenów przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie części inwentaryzacyjnej można dokonać oceny zastałych uwarunkowań analizowanego terenu, które zaprezentowano zbiorczo w poniższej tabeli (Tab. 5).

[Tab. 6] Ocena uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego z punktu widzenia sprzyjania i ograniczania możliwości ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego

UWARUNKOWANIA SPRZYJAJĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEMU ROZWOJOWI	UWARUNKOWANIA NIESPRZYJAJĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEMU ROZWOJOWI
Wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego	
<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia gminy pokryta jest glebami zróżnicowanych klas bonitacyjnych, w tym również wysokich klas (II-III-IV), a sam obszar 	<ul style="list-style-type: none"> Stan aerosanitarny powietrza narażony na zanieczyszczenia ze źródeł głównie liniowych (drogi);

<p>opracowania planu posiada gleby o różnicowanych użytkach;</p> <ul style="list-style-type: none"> Występowanie obiektów przyrodniczo cennych, objętych ochroną – pomniki przyrody – w postaci drzew: 2 jednoobiektyw i 1 wieloobiektyw 	<ul style="list-style-type: none"> Niski stopień pokrycia powierzchni miasta przez lasy, zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne Brak występowania nowych obszarów przyrodniczo cennych, objętych ochroną.
Wynikające z rozwoju systemu osadniczego oraz infrastruktury technicznej	
<ul style="list-style-type: none"> Spójna, nierozwarstwiona zabudowa, w tym także historyczna w obszarze centrum miasta Jaworzyna Śląska i centralnych częściach historycznych wsi; Tendencja odchodzenia od usług o charakterze uciążliwym w ramach planowanych i istniejących stref zamieszkania. 	<ul style="list-style-type: none"> Zdecydowany procent mieszkańców korzystających z wysokoemisyjnych źródeł ciepła (niska emisja – jednak poza ścisłym centrum); Występowanie źródeł oddziaływania przemysłowego, składy, magazyny.

3.2. Identyfikacja wskazań w zakresie zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym

3.2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność.

Projekt planu ogólnego dla gminy Jaworzyna Śląska, objęty niniejszą prognozą, opracowano w granicach określonych uchwałą nr V/34/24 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 22 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Jaworzyna Śląska. Obejmuje teren gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska w granicach administracyjnych.

Plan ogólny dotyczy obszaru już w sporej mierze zabudowanego, a także zagospodarowanego i objętego obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmianami, które to jednak nie pokrywają całego obszaru gminy.

Prezentowany projekt planu ogólnego, który poddano prognozie oddziaływania na środowisko w zdecydowanej większości podtrzymuje ustalenia planów obowiązujących, a jedynie w niewielkim zakresie wskazuje na konkretne zmiany w zagospodarowaniu i przeznaczeniu docelowym, które wynikają z kierunków rozwojowych gminy miejsko-wiejskiej, a także wynikają z rozpatrzenia i ewentualnie uwzględnienia wniosków. Proponowane zmiany są zgodne z polityką przestrzenną gminy, w tym ze Strategią Rozwoju Gminy Jaworzyna Śląska.

Poniżej w tabeli 7 i 8 i na rysunku 18 wyszczególniono kolejno planowane strefy planistyczne wraz z przyjętymi wskaźnikami, które zaproponowano w projekcie prognozowanego planu ogólnego.

Ostatecznie wyznaczono zatem następujące strefy planistyczne: SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną; SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową; SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną; SU - strefa usługowa; SP - strefa gospodarcza; SR - strefa produkcji rolniczej; SI - strefa infrastrukturalna; SN - strefa zieleni i rekreacji; SC - strefa cmentarz; SG - strefa górnictwa; SO - strefa otwarta i SK - strefa komunikacyjna.

[Tab. 7] Wykaz planowanych stref planistycznych wyznaczonych w projekcie Planu Ogólnego gminy Jaworzyna Śląska wraz z przyjętymi wskaźnikami – I zestawienie pakietu obszarów wliczanych do chłonności terenów niezabudowanych (SW, SZ i SJ)³⁵

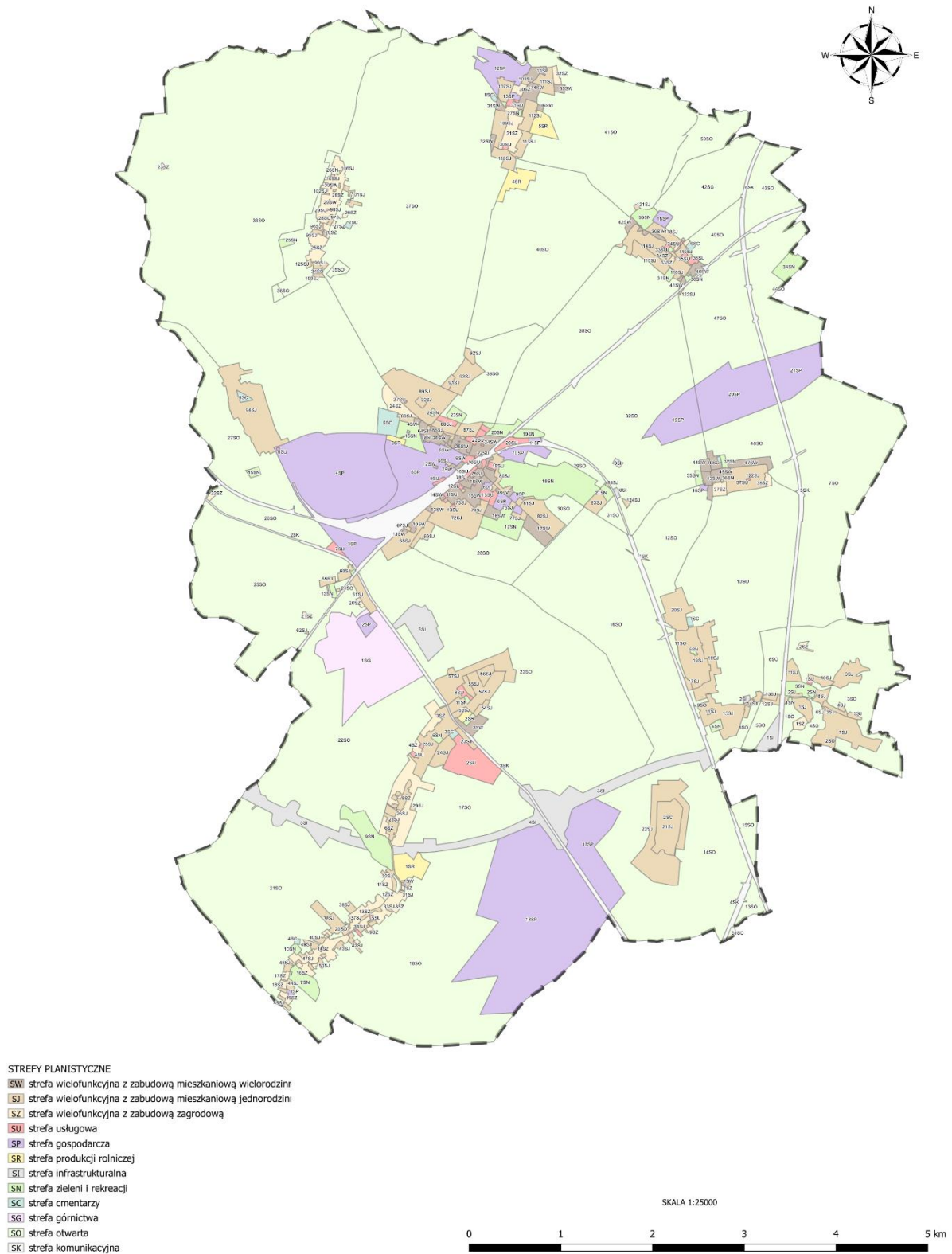
L.p.	Strefa planistyczna	nadziem na intensywność zabudo max.	udział pow. zabudo	wysokość zabudo	udział powierzchni biologicznej
------	---------------------	-------------------------------------	--------------------	-----------------	---------------------------------

³⁵ Opracowanie własne na podstawie projektu POG gm. Jaworzyna Śląska

	Symbol	Nazwa				
1.	SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	0,5-2,0	30-75	9-16	25-70
2.	SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	0,4-1,3	30-70	9-15	15-40
3.	SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	0,4-1,3	30-70	9-30	25-70

[Rys. 18] Strefy planistyczne wyznaczone na potrzeby projektu planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska³⁶.

³⁶ QGIS: Opracowanie - WBU Wrocław – POG gm. Jaworzyna Śląska – strefy planistyczne

W wyniku opracowania projektu POG dla gminy Jaworzyna Śląska wprowadzono następujące zmiany przestrzenne inne niż w obecnie obowiązujących planach miejscowych: tereny 19SP, 20SP i 21SP we wschodniej części gminy, 17SP na południu. Ponadto rezerwa komunikacyjna 3SI i 5SI

również w części południowej, a tereny elektrowni słonecznej (panele fotowoltaiczne) dopuszczono dodatkowo na terenach 35SO, 36SO (północno-zachodnia część), 42SO i 43SO (północno-wschodni skraj gminy).

[Tab. 8] Wykaz planowanych stref planistycznych wyznaczonych w projekcie Planu Ogólnego gminy Jaworzyna Śląska wraz z przyjętymi wskaźnikami – II zestawienie pakietu obszarów nie wliczanych do chłonności terenów niezabudowanych (SU, SP, SR, SI, SN, SC, SH, SO i SK)³⁷

L.p.	Strefa planistyczna		max. nadziemna intensywno ść zabudowy	max. udział pow. zabudowy	max. wysokość zabudowy	min. udział powierzchni biologicznie czynnej
	Symbol	Nazwa				
4.	SU	strefa usługowa	0,1-1,5	10-85	6-35	10-90
5.	SP	strefa gospodarcza	0,6-2,4	40-85	9-50	5-35
6.	SR	strefa produkcji rolniczej	0,2-1,0	20-60	7-12	20-80
7.	SI	strefa infrastrukturalna	-	-	-	20-30
8.	SN	strefa zieleni i rekreacji	-	-	-	20-90
9.	SC	strefa cmentarzy	-	-	-	30-60
10.	SG	strefa górnictwa	-	-	-	-
11.	SO	strefa otwarta	-	-	-	-
12.	SK	strefa komunikacyjna	-	-	-	-

Spośród 13 stref wskazanych jako możliwych do wyznaczenia w ramach planów ogólnych, 12 zostało wyznaczonych dla terenu gminy Jaworzyna Śląska – nie wyznaczono jednej strefy: SH - strefy handlu wielkopowierzchniowego (Rys. 18).

Reasumując w dużej mierze nastąpi podtrzymanie ustaleń prawa miejscowego obowiązującego obecnie na przedmiotowym obszarze, ale dokona się także zmiana owego zagospodarowania uwzględniając dokumenty nadrzędne i potrzeby kierunków rozwojowych gminy Jaworzyna Śląska.

3.2.2. Identyfikacja wskazań w zakresie ochrony środowiska zaproponowanych w Planie Ogólnym

Poniżej wybrane zostały i powtórzone najistotniejsze ustalenia planistyczne planu ogólnego, które bezpośrednio i pośrednio odnoszą się do konieczności ochrony środowiska i zapewnienia zrównoważonego rozwoju, i których realizację uznaje się za konieczną (w sporej mierze przytoczone wskazania odzwierciedlają już stan obecny funkcjonowania infrastruktury na terenie gminy Jaworzyna Śląska):

– GOSPODARKA WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNA:

▪ Zaopatrzenie w wodę:

- w gminie objętych jest łącznie z miastem trzynaście miejscowości (12 wsi i miasto). Ujęcia wodociągowe zlokalizowane są pomiędzy miastem Jaworzyna Śląska, a wioskami Nowice i Bolesławice. Eksploatacja źródeł wodonośnych odbywa się z trzech studni głębinowych, które odwiercone zostały jeszcze w okresie od 1985 do 1997 roku. Głębokość studni głębinowych dochodzi do 60 m. Tylko wieś Pasieczna zasilana jest z ujęcia wody w Olszanach w gminie Strzegom. Średnie dobowe wydobywanie wody kształtuje się w granicach od 50 do 60 m³/h,

³⁷ Opracowanie własne na podstawie projektu POG gm. Jaworzyna Śląska

- głównym źródłem zaopatrzenia gminy w wodę do celów komunalnych jest ujęcie wody pitnej zlokalizowane w Jaworzynie Śląskiej przy ul. Studziennej oraz ul. Węglowej. Obejmuje ono dwie ogrodzone strefy ochrony bezpośredniej, w których znajdują się trzy studnie głębinowe;
- Kanalizacja sanitarna: Gmina Jaworzyna Śląska posiada ogólnospławną sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonującą w technologii grawitacyjnej. Sieci kanalizacji sanitarnej zlokalizowane w mieście w większości pochodzą z początku XX wieku i wykonane są jako sieci kanalizacji deszczowej. Biorąc pod uwagę obszar wiejski gminy, jedynie z Piotrowic Świdnickich ścieki komunalne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Żarowie po wybudowaniu sieci kanalizacji sanitarnej wraz z tłocznia ścieków. W 2021 roku wybudowano również sieć kanalizacji sanitarnej w Pastuchowie. Na pozostałych terenach wiejskich w gminie nie ma sieci kanalizacji sanitarnej ani oczyszczalni ścieków. Niektórzy mieszkańcy obszarów wiejskich korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków;
- ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ – na obszarze gminy Jaworzyna Śląska znajduje się fragment elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 400 kV relacji Świebodzice – Wrocław. Ponadto zlokalizowana jest także następująca infrastruktura techniczna elektroenergetyczna sieci dystrybucyjnej, należąca do TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Wałbrzychu:
 - linie napowietrzne wysokiego napięcia WN 110 kV (S-212 oraz S-285),
 - linie napowietrzne oraz kablowe średniego napięcia SN 20 kV,
 - linie napowietrzne oraz kablowe niskiego napięcia nN 0,4 kV,
 - stacja elektroenergetyczna SN/SN 20/20 kV (R-Jaworzyna),
 - stacje elektroenergetyczne SN/nN 20/0,4 kV.
- Dla infrastruktury energetycznej zaleca się:
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych;
 - część sieci, zwłaszcza niektórych odcinków linii napowietrznej wymaga modernizacji;
 - przy realizacji nowych inwestycji pociągających za sobą wyposażenie w energię elektryczną zaleca się:
 - wydzielenie działek pod budowę nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
 - zarezerwowanie w liniach rozgraniczających ulic terenu na prowadzenie linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia,
 - nie zaleca się budowy napowietrznych linii elektroenergetycznych, stawia się na poszukiwanie i wdrażanie innych alternatywnych źródeł energii (słonecznej, z biomasy itp.)
 - zaleca się w miarę możliwości skablowanie istniejących sieci napowietrznych;
- ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII – na terenie gminy dopuszcza się lokalizację ogniw fotowoltaicznych w celu pozyskiwania alternatywnych źródeł energii. Ponadto występują sporadyczne kolektory słoneczne i pompy ciepła, wykorzystywane przez indywidualne podmioty;
- ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ – gmina Jaworzyna Śląska nie posiada centralnego zaopatrzenia w ciepło. Energia cieplna u poszczególnych odbiorców uzyskiwana jest przez indywidualne kotłownie opalane węglem, koksem lub olejem opałowym:
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych poprzez:
 - właściwą termoizolację budynków,
 - zastosowanie ekologicznych systemów ogrzewania o niskiej emisji spalin, z wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii;
- ZAOPATRZENIE W GAZ – na terenie gminy Jaworzyna Śląska zlokalizowana jest sieć gazowa wysokiego ciśnienia, w której skład wchodzi:
 - gazociąg przesyłowy w/c relacji Żarów – k. Tomkowice/Lubiechów o średnicy DN 250 i ciśnieniu PN 6,3 Mpa,
 - gazociąg przesyłowy w/c relacji Żarów – k. Tomkowice/Lubiechów o średnicy DN 200 i ciśnieniu PN 6,3 Mpa,
 - gazociąg przesyłowy w/c relacji Żarów – k. Tomkowice/Lubiechów o średnicy DN 100 i ciśnieniu PN 6,3 Mpa,

- stacja redukcyjno-pomiarowa Jaworzyna Śląska Nowy Jaworów.

Na terenie gminy występuje również dystrybucyjna sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia oraz zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa II-go stopnia;

– OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH:

- likwidację niekontrolowanych 37 doprowadzeni nieoczyszczonych ścieków do cieków i do ziemi,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenach zwodociągowanych,
- rozbudowę istniejących systemów zaopatrzenia w wodę,
- tworzenie roślinnych stref buforowych wokół zakładów produkcyjnych;

– OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI:

- rolnicze zagospodarowania gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom;

– OCHRONA POWIETRZA:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych poprzez:
 - termoizolację, (tj. ocieplenie, doszczelnienie lub wymianę okien i drzwi),
 - zmianę systemu ogrzewania z węglowego na gazowe, elektryczne lub olejowe, a w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi wskazane jest stosowanie wysokosprawnych kotłów,
 - wykorzystanie alternatywnych źródeł energii takich jak: energia pochodząca z biomasy, energia słoneczna, pompy ciepłe itp.,
 - ekonomicznie uzasadnioną rozbudowę sieci ciepłowniczej w połączeniu z likwidacją źródeł niskiej emisji oraz modernizację nieefektywnych systemów grzewczych;

– OCHRONA PRZED HAŁASEM:

- poprawę nawierzchni dróg,
- ograniczenie wjazdu transportu ciężkiego do wyodrębnionych stref osiedli mieszkaniowych,
- dążenie do wprowadzania ekranów naturalnych lub sztucznych, głównie w miejscach, gdzie zabudowa mieszkaniowa lub obiekty podlegające szczególnej ochronie znajdują się w obrębie stref uciążliwości dróg;

– OCHRONA GLEB:

- zakaz zabudowy terenów rolnych i leśnych – w tym obiektami związanymi z produkcją rolną i leśną,
- ochrona gleb i racjonalizacja jej wykorzystania;
 - GOSPODARKA ODPADAMI – Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Jaworzyna Śląska przewiduje selektywną
 - zbiórkę odpadów z podziałem na:
 - papier,
 - szkło,
 - metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe,
 - bioodpady,
 - niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Zaleca się:

- likwidowanie istniejących dzikich wysypiskach śmieci na terenie gminy;

– OCHRONA PRZYRODY – rehabilitacja przyrodnicza (rewitalizacja) terenów zdegradowanych:

- propagowanie rozwiązań indywidualnych oczyszczalni przydomowych na terenach leżących poza systemem kanalizacji, pomoc finansowa dla indywidualnych inwestorów;
- zachowanie niewielkich terenów leśnych (ok. 3 ha) – jako terenów ochronnych (glebo i wodochronnych);
- przeznaczanie dogodnych terenów pod nowe zalesienia, dolesienia – w zakresie gospodarki leśnej zakłada się powiększenie w perspektywie powierzchni leśnej;
- zalesianie użytków rolnych najstarszych klas;
- ograniczyć zalesienia enklaw śródleśnych, w szczególności terenów z rozproszoną zabudową, posiadających wysokie walory krajobrazowe;

- nie powinno zalesiać się obszarów stanowiących punkty widokowe i panoramy krajobrazowe, obszary podlegające ochronie (środowisko przyrodnicze i kulturowe), obszary cenne przyrodniczo;
- ochrona przed degradacją cennych przyrodniczo obszarów i obiektów;
- zachowanie terenów podmokłych, a w szczególności wskazane jako obszary ochrony przyrody i krajobrazu;
- utrzymanie korytarzy ekologicznych, zwłaszcza tych wzdłuż cieków wodnych;
- rozbudowa systemów obszarów chronionych np. utworzenie użytków ekologicznych;
- powiększanie liczby zwierząt i roślin objętych ochroną;
- ochronę ekosystemów łąkowych;
- działalność przedsięwzięć lokalizowanych na terenie nie może powodować ponadnormatywnego obciążenia środowiska naturalnego poza granicami działki, do której inwestor posiada tytuł prawny;
- place manewrowe, parkingi, stanowiska postojowe dla pojazdów i dojazdu winny mieć nawierzchnię zabezpieczoną przed przedostawaniem się substancji ropopochodnych lub innych substancji chemicznych do gruntu.

4. Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego

W przypadku opcji niezrealizowania projektu planu ogólnego, zmiany w środowisku będą miały charakter i natężenie zbliżone do tych, jakie miały miejsce dotychczas. Uciążliwości dla środowiska będą pochodzić z dotychczasowych źródeł.

5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Planu Ogólnego

5.1. Ocena zgodności ustaleń Planu Ogólnego z zapisami dokumentów strategicznych

Analizę zgodności ustaleń planu ogólnego z wytycznymi dokumentów, określających politykę ekologiczną na szczeblach międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym oparto na poniższych opracowaniach:

- 1) Ósmy Program Działań na Rzecz Środowiska do 2030 r. (*Environment action programme to 2030 to 2030*), Decyzja Parlamentu Europejskiego, UE [2020];
- 2) Polityka ekologiczna państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa [2019];
- 3) Program ochrony środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2030, Świdnica [2021];
- 4) Program Ochrony Środowiska gminy Jaworzyna Śląska, Jaworzyna Śląska [2004];
- 5) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego [2020];
- 6) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Jaworzyna Śląska (uchwała nr XLV/56/18 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 18 września 2018 r.), [2018] i Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaworzyna Śląska (uchwała nr IV/12/24 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 27 czerwca 2024 r.), [2024];
- 7) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaworzyna Śląska [2024];
- 8) Opracowanie ekofizjograficzne gmina Jaworzyna Śląska – aktualizacja, Wrocław [2025];
- 9) Obowiązujące plany miejscowe w obszarze gminy Jaworzyna Śląska (w liczbie 21) [1998-2025];
- 10) Strategia Rozwoju gminy Jaworzyna Śląska na lata 2021-2030, Jaworzyna Śląska [2020].

Projekt planu ogólnego dotyczy wyłącznie obszaru gminy Jaworzyna Śląska, w granicach administracyjnych. Zasady ochrony środowiska przedstawione w planie zasadniczo dotyczą wyłącznie planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego

Ad. 1 i 2

Polityka ekologiczna państwa nawiązuje do priorytetowych kierunków działań określonych w VIII Programie Działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska. Dokument ten wskazuje narzędzia

ochrony środowiska, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w kilku horyzontach czasowych, a projekt niniejszego planu ogólnego wskazane cele propaguje.

Ad. 3 i 4

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym i lokalnym w dokumentach strategicznych, takich jak: „Program Ochrony Środowiska Powiatu Świdnickiego” czy „Program ochrony środowiska gminy Jaworzyna Śląska”.

Plan ogólny realizuje zapisy zawarte w art. 71-73 ustawy Prawo ochrony środowiska w odniesieniu do sposobów zagospodarowania terenów oraz form ochrony przyrody, w tym również obszarów Natura 2000 ustanowionych na podstawie prawa Wspólnotowego. Ponadto z Prawa ochrony środowiska i z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika wprowadzenie w planach miejscowych standardów akustycznych dla poszczególnych typów zabudowy chronionej przed hałasem, natomiast z Prawa budowanego – wskazanie udziału powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych przeznaczeń terenów. W kontekście tych przepisów w planie ogólnym uwzględnia się aspekty środowiskowe w zakresie ogólnych zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Plany ogólne nie odnoszą się bezpośrednio do ochrony środowiska, jednak pośrednio realizują idee zrównoważonego rozwoju definiując strefy planistyczne dla poszczególnych obszarów z uwzględnieniem aspektów środowiskowych i walorów przyrodniczych obszarów. Projekt planu ogólnego nie ingeruje w obszary objęte ochroną na terenie miasta i nie proponuje w dalszym procesie planistycznym, by na podstawie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nastąpiło zdefiniowanie przeznaczeń terenów na tyle innych niż obecnie, aby mogło to wywołać znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko.

Ad. 5, 6, 7, 8 i 9

Zgodność przedmiotowego projektu planu ogólnego z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi, określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy Jaworzyna Śląska, opiera się przede wszystkim na w/w wskazanych opracowaniach i dokumentach w zakresie gospodarowania przestrzenią, ochronie środowiska i wartości przyrodniczych.

SUIKZP w kierunkach rozwojowych definiuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy. Projekt planu ogólnego uwzględnia w sporej mierze założenia obecnie obowiązującego dokumentu studium, jednak następuje przede wszystkim podtrzymanie ustaleń obowiązujących planów miejscowych na terenie gminy.

Opracowanie ekofizjograficzne określa przyrodnicze predyspozycje do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, która jest zasadniczo zgodna z założeniami SUIKZP, a co za tym również idzie – ustalenia przedmiotowego planu ogólnego uwzględniają również i te wskazania.

Założenia dotyczące rodzaju przeznaczenia terenów i zasad zabudowy i zagospodarowania terenów zawarte w MPZP obowiązujących na terenie gminy zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska.

Założenia projektu planu ogólnego są spójne w/w wytycznymi również w zakresie: parametrów i wskaźników³⁸.

Ad. 10

Zgodnie z założeniem znowelizowanych przepisów planistycznych w Polsce, opracowując plan ogólny należy uwzględnić uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności politykę przestrzenną określoną w strategii rozwoju gminy. Niniejszy projekt planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska uwzględnia założenia strategii opracowanej w 2020 r. sporządzonej z horyzontem czasowym lat 2021-2030, a przede wszystkim uwzględnia model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Jaworzyna Śląska oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Jako, że ukształtowana obecnie struktura funkcjonalno-przestrzenna Jaworzyny Śląskiej wykorzystuje kompleksowo dostępne uwarunkowania terenowe, nie naruszając tym samym części, które

³⁸ SUIKZP gminy Jaworzyna Śląska

występują w formie naturalnych barier rozwojowych, w tym w szczególności: doliny Pełcznicy i Strzegomki, a także ich terenów zalewowych. Ponadto, niewątpliwymi barierami również liniowymi są ciągi infrastrukturalne i komunikacyjne, a projekt planu ogólnego tę strukturę też podtrzymuje. Projekt przedmiotowego POG kładzie szczególny nacisk na nadanie terenom charakteru: w obszarze miejskim - stricte miejskiego, poprzez planowanie przekształcenia części terenów obecnie użytkowanych rolniczo, na cele mieszkaniowe, usługowe i gospodarcze, a w obszarach wiejskich – stricte wiejskiego, poprzez planowane podtrzymanie w sporej mierze terenów jako użytkowanych rolniczo.

- Wskazane przekształcenia postuluje się poza:
- terenami lasów i dolesień,
- terenami ekosystemów wodno-łukowych,
- terenami tarasów zalewowych i dolin rzecznych,
- terenami ujęć wód i ich stref ochronnych,
- terenami innymi, jeżeli wynika to z przepisów odrębnych.

Szczegółowa analiza dokumentu planu ogólnego pod kątem zgodności zapisów dotyczących ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju z celami i zasadami przedstawionymi w dokumentach strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego wykazała, iż z powodu charakteru dokumentu, stanowiącego projekt aktu prawa miejscowego – a takim stał się po nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokument planu ogólnego gminy, zgodność tę trudno ocenić. Zasady ochrony środowiska przedstawione w projekcie planu ogólnego w zasadzie odpowiadają na wytyczne z Tab. 6 i Tab. 7. Można ocenić, iż w większości ustalenia z zakresu ochrony środowiska planu ogólnego odpowiadały na ww. wytyczne.

5.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na środowisko i warunki równoważenia rozwoju

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja źródeł niekorzystnego oddziaływania oraz ocena skutków dla jakości środowiska planowanych jednostek zagospodarowania przestrzennego.

Należy podkreślić, że zarówno zasięg jak i rodzaj oraz intensywność negatywnego oddziaływania w znacznej mierze zależą będą od miejsca lokalizacji danej funkcji oraz zastosowanych rozwiązań minimalizujących oddziaływanie, bądź ewentualnie rozwiązań alternatywnych (jeśli takowe da się wyznaczyć).

Sposób i intensywność negatywnego oddziaływania na środowisko będzie odmienne w czasie realizacji inwestycji oraz podczas jej funkcjonowania.

Uciążliwości występować będą w miejscach, gdzie realizacja założeń planu ogólnego wymagać będzie przeprowadzenia inwestycji budowlanych. W trakcie trwania budowy nastąpi wzrost stężenia zanieczyszczeń w powietrzu, szczególnie pyłów (podczas przemieszczania mas ziemi) oraz gazów emitowanych przez pojazdy obsługujące plac budowy. Zwiększy się hałas w związku z pracą maszyn i urządzeń. Jest to oddziaływanie krótkotrwałe, które zakończy się wraz z zakończeniem prac budowlanych. Zasięg takiego oddziaływania ma wymiar lokalny i słabą siłą oddziaływania, wynikającą głównie z faktu, że realizacja planowanych inwestycji będzie przebiegać stopniowo. Jednak celem niniejszego planu ogólnego jest w sporej mierze podtrzymanie sposobu przeznaczenia terenów w stosunku do planów obowiązujących na terenie gminy Jaworzyna Śląska. Ponadto wyznaczone obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ) zawierają się w zabudowie, która została wyznaczona w strefach planistycznych. Nie przewidziano terenów pod nową zabudowę mieszkaniową. Mogą jedynie nastąpić gdzieś przekształcenia zabudowy na obszarach już w większości zainwestowanych. Pojawiły się nowe tereny komunikacji, tereny pod realizację fotowoltaiki i o charakterze produkcyjnym, przemysłowym. Dokonano także zmian niektórych wskaźników, współczynników urbanistycznych w stosunku do tych ustalonych w obowiązujących planach miejscowych – zostały przede wszystkim ujednolicone, uśrednione.

Negatywne oddziaływanie nie wystąpi na obszarach, na których nie jest planowana zmiana zagospodarowania. Uciążliwości ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych. Nie ocenia się oddziaływania na tym etapie jako znacząco negatywnego.

Spośród najbardziej możliwych intensywności będzie hałas, który stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska tzw. zanieczyszczenie hałasem, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na środowisko i samopoczucie.

Zgodnie z ustaleniami szczególnymi (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku³⁹), dla poszczególnych rodzajów terenów zostały określone dopuszczalne poziomy hałasu. Poniższa tabela 8 obrazuje, jaki poziom hałasu nie powinien być przekroczony na określonym terenie (w zależności od przeznaczenia) w przedziale czasu odniesienia równym 16 i 8 godzinom. Jednak ustalenia przeznaczenia poszczególnych terenów nastąpią dopiero na podstawie uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podejmowanych w oparciu o przyjęty – uchwalony plan ogólny gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska.

Oddziaływania bezpośrednie: zajęcie powierzchni biologicznie czynnej w zasięgu ewentualnego usytuowania nowych obiektów oraz dróg i parkingów.

Na terenie opracowania mogą występować gatunki roślin chronionych oraz siedliska przyrodnicze objęte ochroną. Przekształcenie powierzchni biologicznie czynnej będzie zatem miało negatywny wpływ na zasoby przyrodnicze.

[Tab. 8] Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Lp	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom	L_{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	Strefa ochronna „A” uzdrowiska Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Tereny domów opieki społecznej Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo – usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców	68	60	55	45

Ruch drogowy: na drogach: wojewódzkich, a także niektórych powiatowych i gminnych wyższych klas mogą nastąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, ze względu na wzmożony ruch samochodowy i być może tranzytowy. Z kolei na pozostałych drogach lokalnych, dojazdowych i

³⁹ Dz.U. 2007 nr 120 poz. 826.

wewnętrznych ze względu na niewielkie natężenie ruchu, poziom hałasu nie będzie przekraczał ustawowych norm, a pogorszenie klimatu akustycznego ma charakter jedynie lokalny. Generalnie ewentualna modernizacja dróg nie zmieni ich parametrów, zatem nie spowoduje zwiększonego negatywnego oddziaływania.

5.2.1. Przewidywane oddziaływanie ustaleń Planu Ogólnego w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko – poszczególne jego komponenty

Oceny wpływu planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko dokonano metodą opisową. Przyjęto trzy stopnie skali oceny, a wyniki przedstawiono w tabeli 9:

- I. Oddziaływanie **negatywne**,
- II. Oddziaływanie **pozytywne**,
- III. Oddziaływanie **zmienne** (w pewnych przypadkach korzystne, w innych niekorzystne, jednak nie obojętne dla środowiska i krajobrazu),
- IV. **Brak oddziaływania** na komponent środowiska lub oddziaływanie bez znaczenia.

Dla oddziaływania negatywnego oraz pozytywnego wyodrębniono także:

1. siłę oddziaływań:
 - a) znaczące (silne),
 - b) przeciętne,
 - c) słabe.
2. sposób oddziaływania:
 - a) bezpośrednie,
 - b) pośrednie,
 - c) wtórne,
 - d) skumulowane.
3. czas oddziaływania:
 - a) krótkoterminowe,
 - b) średnioterminowe,
 - c) długoterminowe,
 - d) stałe,
 - e) chwilowe.

Możliwe negatywne oddziaływanie planowanego przeznaczenia terenu na środowisko:

1. w zakresie oddziaływania na jakość powietrza:
 - a) emisja hałasu i zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych,
 - b) emisja hałasu i zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych.
2. w zakresie oddziaływania na ziemię:
 - a) utwardzenie i zabudowanie terenów biologicznie czynnych,
 - b) zanieczyszczenie wodami opadowymi,
 - c) w przypadku awarii szamba, np. rozszczelnienie: zanieczyszczenie gruntu ściekami.
3. w zakresie oddziaływania na jakość wód powierzchniowych i podziemnych:
 - a) zanieczyszczenie wodami opadowymi,
 - b) w przypadku awarii szamba, np. rozszczelnienie: zanieczyszczenie wód ściekami,
 - c) pobór wód do celów produkcyjnych.
4. w zakresie oddziaływania na zasoby przyrodnicze:
 - a) zniszczenie istniejącej roślinności,
 - b) ingerencja w istniejący ekosystem.

Przewidywany wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonego w Planie Ogólnym na środowisko – jego poszczególne komponenty tj.: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne i warunki równoważenia rozwoju, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami

środowiska i między oddziaływaniami na te elementy nie jest do końca możliwy. Formułowanie ustaleń planu ogólnego bowiem polegają na zdefiniowaniu stref planistycznych, które wyznaczają przeznaczenie i charakter poszczególnych obszarów miasta. Strefy planistyczne określają dominującą funkcję danego obszaru, a ich celem ma być łatwiejsze zarządzanie przestrzenią.

[Tab. 9] Ocena wpływu planowanych kierunków zagospodarowania – stref planistycznych, ustalonych w projekcie Planu Ogólnego na poszczególne komponenty środowiska i warunki równoważenia rozwoju⁴⁰

Lp.	Strefy planistyczne	1			2				3				
		a	b	c	a	b	c	d	a	b	c	d	e
1	SJ	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
2	SW	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
3	SU	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
4	SP	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
5	SG	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
6	SZ	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
7	SR	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
8	SO	-	N	-	x	-	-	-	-	-	-	x	-
9	SC	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
10	SN	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x
11	SK	-	N	-	x	x	-	-	-	x	x	-	x
12	SI	-	N	-	-	x	-	-	-	x	-	-	x

Legenda:

P	oddziaływanie pozytywne	x	oddziaływanie występuje
N	oddziaływanie negatywne	-	oddziaływanie nie występuje

Przyglądając się poniższemu zestawieniu profili funkcjonalnych planowanych stref planistycznych (Tab. 10) należy zauważyć, iż już same profile podstawowe (a także dodatkowe) są dosyć zróżnicowane dla poszczególnych stref planistycznych, jakie określił ustawodawca w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. RP 2023, Poz. 2758). Badanie odnosić się powinno do wpływu konkretnych kierunków zagospodarowania przestrzennego na komponenty środowiska, a tymczasem w ramach jednej strefy funkcjonalnej zagospodarowanie może wystąpić dosyć skrajne np. dla SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) - w profilu podstawowym: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, a w profilu dodatkowym: teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Wpływ na komponenty środowiska będzie zupełnie inny przy docelowej funkcji terenu w postaci zabudowy mieszkaniowej, a zupełnie inny przy docelowej funkcji w postaci np. terenu zieleni urządzonej. Podobnie rzecz ma się np. w przypadku terenów SO (strefa otwarta) – w profilu podstawowym: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, a w profilu dodatkowym: teren elektrowni słonecznej. Spodziewany wpływ terenu niezabudowanego, a terenu zainwestowanego i pokrytego urządzeniami wytwarzającymi energię odnawialną w postaci wieloprzestrzennych paneli fotowoltaicznych na poszczególne komponenty środowiska jest diametralnie inny.

Ponadto, jako, że na terenie gminy Jaworzyna Śląska obowiązują plany miejscowe, których ustalenia zostały uwzględnione i podtrzymane w projekcie niniejszego planu ogólnego poddanego ocenie, to zostały też zbadane dla tych terenów funkcjonalnych wpływy na komponenty środowiska w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w toku przeprowadzonych procedur planistycznych dla wskazanych planów miejscowych, zatem sporządzono dla nich także prognozy oddziaływania na środowisko, które podlegały opiniowaniu, a czasem również i uzgadnianiu.

⁴⁰ Opracowanie własne na podstawie projektu POG gm. Jaworzyna Śląska

[Tab. 10] Planowane strefy planistyczne wraz z ich charakterystyką, które zaproponowano w projekcie prognozowanego planu ogólnego⁴¹

SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej⁴² – 30 %. (strefy 7SW, 9 SW, 12SW, 19SW, 22SW, 23SW, 24SW, 26SW, 27SW – zgodnie z MPZP -25%)

SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %. (strefy 3SJ, 19SJ, 21SJ, 68SJ, 90SJ – zgodnie z MPZP – 25%)

SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy – teren lasu, teren wód, teren usług, teren zieleni naturalnej.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %. (strefy 24SZ – 15%, 1SZ, 2SZ – 20% - zgodnie z MPZP)

SU - strefa usługowa

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - teren zieleni naturalnej, teren lasu.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.(strefy 6SU -10%, 3SU, 27SU -15%, 7SU, 14SU, 19SU, 21SU, 23SU, 25SU – 20%, 2SU, 9SU, 10SU, 11SU, 12SU, 13SU, 16SU, 17SU, 18SU, 20SU, 22SU -25% -zgodnie z MPZP)

SP – strefa gospodarcza

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy – teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy – teren usług, teren lasu.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 20 %. (strefa 4SP – 5% zgodnie z MPZP)

SR – strefa produkcji rolniczej

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - brak.

⁴¹ Opracowanie własne na podstawie projektu POG gminy Jaworzyna Śląska i przepisów prawa.

⁴² Określony dla poszczególnych stref planistycznych minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie dotyczy terenów komunikacji, dla których wskaźnik ten wynosi 0 %.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %. (strefa 2SR 20% zgodnie z MPZP)

SI – strefa infrastrukturalna

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych;
- dodatkowy - teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, teren usług, teren produkcji.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 20 %.

SN – strefa zieleni i rekreacji

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 50 %. (strefy 22SN, 23SN – 20%, 5SN, 2SN, 8SN – 25% - zgodnie z MPZP)

SC – strefa cmentarzy

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - teren usług kultu religijnego.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 30 %.

SO – strefa otwarta

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - teren elektrowni słonecznej.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – nie wyznacza się.

SK – strefa komunikacyjna

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren drogi zbiorczej, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – nie wyznacza się.

SG – strefa górnictwa

W ramach wyznaczonej strefy planistycznej określono następujący profil funkcjonalny:

- podstawowy - teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- dodatkowy - brak.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – nie wyznacza się.

Nie mniej jednak, poniżej przytoczono spodziewany wpływ ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska w zestawieniu zbiorczym i w ujęciu powszechnie rozumianym. Należy pamiętać, że zabudowanie terenów wcześniej wolnych od zabudowy uznaje się za działanie o dużym zakresie ingerencji w środowisko.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną [1]

Zajęcie nowych terenów pod zabudowę zmniejszy powierzchnię dostępnych siedlisk dla niektórych gatunków. W skali globalnej, niszczenie siedlisk jest najpoważniejszym zagrożeniem dla przyrody. Jednakże, zmiany przeznaczenia gruntów powinny mieć ograniczony wpływ na bioróżnorodność dla

terenów objętych projektem niniejszego planu ogólnego, z racji na stosunkowo niewielką skalę owych przekształceń.

Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu obszarów, poprzez zapobieganie fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz wyznaczenie i utrzymanie funkcjonalnych korytarzy ekologicznych umożliwiających kanalizację migracji organizmów żywych w ramach poszczególnych siedlisk ma zasadnicze znaczenie dla zachowania bioróżnorodności biologicznej. Zmiany przestrzenne jakie nastąpią w wyniku uszczuplenia przestrzeni niezabudowanej nie wpłyną jednak na różnorodność biologiczną, aczkolwiek mogą spowodować niewielki spadek.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na ludzi [2]

Do negatywnych oddziaływań, wynikających ze zrealizowania projektu planu ogólnego, należy potencjalny wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń wynikających z powiększenia terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Brak przewidywanych negatywnych skutków ze względu na wytwarzanie energii odnawialnej dla terenów inwestycyjnych, gdyż nie stwierdzono negatywnego oddziaływania farm fotowoltaicznych na ludzi. Jednak, wyznaczenie rozległych terenów z przeznaczeniem pod lokalizację ogniw fotowoltaicznych w bliskim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych może być konfliktogenne w kontekście estetyczno-krajobrazowym. Farmy fotowoltaiczne budzą bowiem wiele obaw wśród społeczeństwa ze względu na zaburzenie naturalnego krajobrazu w otoczeniu ich domu.

Tereny o możliwych uciążliwościach ze względu na wytwarzanie energii odnawialnej są położone w pewnej odległości od terenów zabudowy mieszkaniowej.

Pod kątem klimatu akustycznego – hałas

Zgodnie z Dyrektywą 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, celem programów ochrony środowiska przed hałasem jest „zapobieganie powstawaniu hałasu w środowisku i obniżania jego poziomu tam, gdzie jest to konieczne, zwłaszcza tam, gdzie oddziaływanie hałasu może powodować szkodliwe skutki dla ludzkiego zdrowia oraz zachowanie jakości klimatu akustycznego środowiska tam, gdzie jest ona jeszcze właściwa”. Cel zawarty w Dyrektywie ściśle łączy się z polityką zrównoważonego rozwoju, która została przedstawiona w dokumentach strategicznych oraz aktach prawa Unii Europejskiej oraz Polski w odniesieniu do ochrony środowiska.

W tab. 10 przedstawiono dopuszczalne normy hałasu dla poszczególnych rodzajów terenów.

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Poważny i wciąż aktualny problem stanowi spalanie odpadów komunalnych i innych materiałów do tego nieprzeznaczonych. W trakcie spalania śmieci w niskiej temperaturze (200-500°C) do atmosfery emitowane są między innymi: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, a jako produkty uboczne powstają szczególnie groźne związki – dioksyne i furany, należące do grupy związków rakotwórczych.

Sposób planowanego zagospodarowania został tak zaproponowany w projekcie planu ogólnego, by dopełnić w większości już istniejącą zabudowę w sąsiedztwie.

Ocena skutków oddziaływania: pośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na zwierzęta i na roślinność [3] i [4]

Obszary rozmieszczenia planowanych farm fotowoltaicznych obejmują tereny użytkowane rolniczo, a także terenów przeznaczone już w obowiązujących planach miejscowych na teren szeroko rozumianej aktywności gospodarczych.

Problem wpływu na awifaunę jest złożony. Głównie będzie dotyczył ptaków zwłaszcza ptaków wodno-błotnych. Obecne tereny rolnicze wskazane w projekcie planu ogólnego zawarto w strefie

planistycznej SO – strefa otwarta, na której umożliwiono realizację paneli fotowoltaicznych, a także w strefie planistycznej SK – strefa komunikacyjna.

Jednak tereny strefy otwartej, jako wskazane do możliwego przekształcenia na cele inwestycyjne mogą stanowić miejsce występowania wielu grup zwierząt (m.in. dużych ssaków) oraz ich bazę żerowiskową. Duże otwarte przestrzenie mogą równocześnie stanowić trasy ich migracji. Realizacja farm fotowoltaicznych wiązać się będzie z zabudową i ogrodzeniem dużych powierzchni terenu. Zatem realizacja ww. ustaleń projektu planu ogólnego może wpłynąć zarówno na uszczuplenie miejsc żerowania wielu gatunków, jak i stworzyć trudną do ominięcia barierę ekologiczną.

Osobniki, pary lęgowe czy populacje ptaków podlegają stałym i zróżnicowanym oddziaływaniom, zarówno pośrednim, polegającym na przekształcaniu siedlisk wskutek budowy, jak i bezpośrednim, w szczególności dotyczącym potencjalnych zderzeń z urządzeniami. Ocenia się, że powierzchnie paneli oraz towarzyszące im napowietrzne linie elektroenergetyczne mogą być czynnikiem śmiertelności ptaków lub urazów. Ze względu na stosunkowo nowe zjawisko powstawania farm fotowoltaicznych o znacznych powierzchniach faktyczny problem śmiertelności ptaków oraz jego skala umykają pobieżnym obserwacjom, dopóki nie zostaną wykazane za pomocą odpowiednio zaplanowanych badań.

Wśród najważniejszych zagrożeń dla ptaków należy wskazać:

- urazy i zwiększoną śmiertelność ptaków, głównie w wyniku kolizji,
- polaryzację światła i efekt odbicia,
- utratę, przekształcenie i pogorszenie jakości siedlisk,
- zwiększony poziom stresu,
- zmianę zachowań żerowych i migracyjnych ze względu na odejście z preferowanego miejsca żerowania ptaków o małych możliwościach akomodacyjnych,
- bezpośrednie zranienia lub śmierć ptaków podczas prac budowlanych,
- większe narażenie na drapieżnictwo,
- porażenia prądem z naziemnymi liniami energetycznymi,
- ograniczenie miejsc przystankowych na przelotach,
- ingerowanie w korytarze migracyjne, wskutek powstawania wielkoprzestrzennych barier (wyłączenie dużych powierzchni gruntów na ważnych dla ptaków obszarach),
- ujednolicenie struktury krajobrazu, zniszczenie siedlisk marginalnych (miedze, oczka śródpolne, zakrzewienia i aleje drzew), zubożenie awifauny przez powstające „monokultury”, zmniejszenie dostępności terenu dla pewnych gatunków ptaków z powodu zaniechania użytkowania rolniczego.

Z kolei przekształcenia siedlisk związane z budową farm może pozbawiać niektóre gatunki ptaków miejsc gniazdowania.

Źródłem negatywnego oddziaływania planowanego zagospodarowania na zwierzęta może okazać się hałas, generowany przez maszyny oraz pojazdy związane z budową lub funkcjonowaniem obiektów. Emisja hałasu może przyczynić się do pogorszenia warunków lęgowych.

Ponadto zmiana przeznaczenia terenu z niezabudowanego na zabudowany, spowoduje zniszczenie siedlisk występujące obecnie na terenach rolnych i powierzchni zazielenionej – łąki, pastwiska.

Teren gminy miejskiej objęty projektem planu ogólnego po realizacji wszystkich możliwych założeń planistycznych będzie w dużej części niedostępny dla zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia – poza strefami korytarzy ekologicznych wzdłuż doliny rzeki a także innych obszarów podtrzymanych w stosunku do stanu obecnego jako zieleń naturalna czy urządzona. Jednak z terenów przeznaczonych pod zainwestowanie lokalna drobna zwierzyna i ptactwo przeniesie się na tereny sąsiednie.

Teren opracowania stanowi w sporej części monokulturę rolniczą i łąkowa - nie sprzyjającą utrzymaniu i rozwojowi bioróżnorodności. Realizacja inwestycji przyczyni się do zniszczenia

roślinności w zasięgu prowadzonych robót ziemnych. Z uwagi na to, że szata roślinna nie przedstawia wartości przyrodniczej, ocenia się, że zniszczenie szaty roślinnej nie spowoduje zachwiania równowagi ekologicznej.

Jest to oddziaływanie niekorzystne, jednak w zasadzie nie ma większego wpływu na roślinność, zdecydowanie w większym zakresie ten wpływ będzie na zwierzęta.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne [5]

Planowane zagospodarowanie przestrzenne, które jest lub może być nowym, dotychczas nie występującym, źródłem niekorzystnego oddziaływania na jakość wód:

- zniszczenie warstwy glebowej, przez co zachwianie równowaga wód podziemnych,
- ścieki komunalne, wody opadowe i roztopowe.

Dla jakości wód powierzchniowych i gruntowych największym zagrożeniem są niekontrolowane zrzuty ścieków do odbiornika. Ścieki są głównym źródłem zanieczyszczeń i czynnikiem eutrofizacji wód.

Oddzielną kategorię odprowadzanych do rzek zanieczyszczeń stanowią wody spływające systemami kanalizacji burzowej.

Realizacja głównie zabudowy, przy jej właściwym wykonawstwie nie może doprowadzić do zmiany warunków gruntowo - wodnych. Poziom wód gruntowych na części terenu nie jest dostatecznie głęboki i odizolowany od powierzchni, równolegle z realizacją inwestycji budowlanych powinna następować realizacja inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, krótkoterminowe, chwilowe.

Oddziaływanie na powietrze [6]

Na etapie przygotowawczym praca maszyn będzie powodować niekorzystne zjawisko pylenia i emisji hałasu. Ryzyko odczuwania przez mieszkańców zwiększonego zapylenia oraz uciążliwego hałasu emitowanego w miejscu budowy oraz użytkowania inwestycji ocenia się jako niewielkie.

Jak wykazały wyniki „Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za 2024 rok” w ramach stężenia pyłu PM₁₀ (pomiar 24-godzinny), arsenu (As) w pyłe zawieszonym PM₁₀, benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ i Ozonu (O₃) zaliczono obszar do klasy C. Należy jednak podkreślić, że te stężenia wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, krótkoterminowe i długoterminowe.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi w tym również na gleby [7]

Realizacja inwestycji spowoduje znaczące przekształcenia powierzchni terenu. Przekształcenia dotyczą użytkowania ziemi i ukształtowania terenu, spowoduje także zniszczenie roślinności, głównie upraw rolnych. Zmiany w powierzchni ziemi są najbardziej widocznym oddziaływaniem, negatywnie wpływającym na krajobraz otoczenia.

Zostanie zajęta część powierzchni dotychczas biologicznie czynnej, wynikająca z lokalizacji paneli fotowoltaicznych i urządzeń towarzyszących, a także realizacja inwestycji budowlanych spowoduje znaczące przekształcenia powierzchni terenu. Przekształcenia dotyczą użytkowania ziemi i ukształtowania terenu, więc spowodują także zniszczenie roślinności, głównie upraw rolnych. Zmiany w powierzchni ziemi są najbardziej widocznym oddziaływaniem, negatywnie wpływającym na krajobraz otoczenia.

Innym rodzajem negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi jest ryzyko zanieczyszczenia gruntu w wyniku niewłaściwego składowania odpadów, jakie będą powstawały na terenie przedsięwzięcia, wycieków oleju lub paliw z maszyn i urządzeń stosowanych do budowy inwestycji.

Aby zapobiec zagrożeniu, konieczne jest właściwe zorganizowanie zaplecza oraz stosowanie sprawnego sprzętu.

Przekształcenie powierzchni ziemi, wyłączwszy okres budowy obiektów oraz dróg dojazdowych będzie nieznaczne. Po zakończeniu realizacji inwestycji zmiany w rzeźbie będą mało widoczne. Na znacznej części terenu rzeźba nie ulegnie zmianie.

Realizacja proponowanego zainwestowania analizowanego terenu, zwłaszcza budowa obiektów kubaturowych i dróg będzie się wiązała z trwałą likwidacją gleb na dużej części terenu w miejscach przewidzianych pod zabudowę, gdzie prowadzone będą prace ziemne, wytyczane trasy dojazdowe. Ubytek gleby może spowodować zakłócenie funkcjonowania procesu obiegu pierwiastków, przepływu energii oraz procesów odpływu i magazynowania wody, a także pogorszenia warunków życia organizmów roślinnych i zwierzęcych na terenie objętym planem ogólnym. Zniszczenie gleby z uwagi na jej dużą wartość przyrodniczą i gospodarczą może spowodować lokalne zakłócenie funkcjonowania ekosystemu rolnego.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na krajobraz [8]

W wyniku realizacji ustaleń planu nastąpi trwale przekształcenie krajobrazu terenu przeznaczonego pod nową działalność inwestycyjną. Będą to oddziaływania na terenach przyległych do już istniejących terenów zabudowanych, związane z wprowadzeniem nowej zabudowy, dlatego przekształcenia te będą spójne, a nawet należy uznać to oddziaływanie za pozytywne, gdyż nie powodujące dysonansu w krajobrazie. Jednak tereny dotychczas otwarte zostaną przekształcone w obszary zabudowane.

Początkowo niekorzystnie zmieni się zapewne estetyka terenu głównie w okresie prowadzenia prac budowlanych. Późniejsze zmiany, uzależnione będą od przyjętej koncepcji architektonicznej w stosunku do nowoplanowanej zabudowy, ze względu na sposób zagospodarowania całego terenu i powinny w korzystny sposób wpłynąć na jego estetykę.

Krajobraz obszaru ulegnie zmianie w wyniku rozmieszczenia obiektów związanych z prowadzoną działalnością inwestycyjną. W przypadku braku realizacji planu ogólnego, istniejące cechy krajobrazowe zostaną zachowane bez zmian.

Mimo stosunkowo wysokiego stopnia zurbanizowania terenu miasta, czy części centralnych wsi na terenie gminy Jaworzyna Śląska w ich otoczeniu występują także tereny rolnicze, łąki, pastwiska, a także niewielkie tereny leśne.

W myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej z 2000 roku należy wskazać iż, krajobraz przyczynia się do dobrobytu ludzi, zatem w przypadku jego zniszczenia, owy dobrobyt również ulega zatraceniu. Ponadto krajobraz jest ważną częścią jakości życia ludzi, zatem jego stan ma wpływ na poziom życia jego użytkowników. Wszelkie przekształcenia w polityce planowania miejscowego, jakie niewątpliwie nastąpią w wyniku realizacji przedmiotowego projektu planu ogólnego przyspieszą procesy przekształcania krajobrazu. Oczywiście w przypadku braku realizacji planu ogólnego, istniejące cechy krajobrazowe zostaną zachowane bez zmian.

Podsumowując, oddziaływania obszaru na środowisko, z jakimi należy się liczyć to:

- uszczuplenie zasobów gruntów rolnych, gruntów zielonych,
- zmiana użytkowania terenu,
- usunięcie warstwy gleby,
- zniszczenie roślinności w zasięgu projektowanych robót ziemnych,
- zanieczyszczenie powietrza wynikające ze wzmożonego zapylenia,
- pogorszenie warunków akustycznych w pobliżu miejsc budowy oraz w pobliżu dróg, po których będzie prowadzony transport.

Dodatkowo, farmy fotowoltaiczne będą powodowały zmiany w krajobrazie. Zmiany te obejmą przede wszystkim tereny otwarte, użytkowane rolniczo.

Niepodejmowanie przedsięwzięcia przyczyni się do uniknięcia wyżej wymienionych negatywnych oddziaływań i utrzymaniu obecnego stanu środowiska.

Oddziaływanie negatywne najsilniej będzie odczuwalne w bezpośrednim sąsiedztwie terenów.

Ocena skutków oddziaływania: przeciętne negatywne bezpośrednie i skumulowane, średnio lub długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na klimat (w tym mikroklimat) [9]

Klimat Polski wykazuje od końca XIX wieku systematyczną tendencję do wzrostu temperatury powietrza z znaczącym wzrostem od roku 1989. Opady nie wykazują jednokierunkowych tendencji i charakteryzują się okresami mniej lub bardziej wilgotnymi. Zmieniła się natomiast struktura opadów głównie w cieplej porze roku; opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe, niszczyielskie powodujące coraz częściej gwałtowne powodzie. Jednocześnie zanikają opady poniżej 1 mm/dobę. Skutkami ocieplania się klimatu jest wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych⁴³.

Proponowany projekt planu ogólnego nie spowoduje znaczącego oddziaływania na klimat, ani pod względem warunków termicznych, anemometrycznych, czy wilgotnościowych. Nieznaczne uszczuplenie powierzchni dotychczas niezabudowanej i przeznaczenie jej na zainwestowanie może jedynie nieznacznie wpłynąć na zmianę mikroklimatu.

Możliwy wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na klimat wymaga uwzględnienia zaleceń zawartych w opracowaniu „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”⁴⁴ (SPA2020). Z uwagi na fakt, że działania adaptacyjne zostały wskazane w innych rządowych dokumentach strategicznych, ich realizacja będzie przedmiotem monitoringu w ramach tych strategii, zatem opracowanie projektu planu ogólnego sam w sobie takich zaleceń nie posiada, a jedynie utrzymuje te, które zawarto w nadrzędnych opracowaniach.

Wpływ na higienę atmosfery - przewidywany sposób zagospodarowania może spowodować pewien wzrost zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w związku z powstaniem nowych lokalnych źródeł emisji do atmosfery. Wielkość emisji będzie uzależniona od rodzaju przyjętego nośnika energii. W przypadku ogrzewania obiektów w oparciu o ekologiczne źródła energetyczne, zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego nie wzrośnie w sposób istotny.

Wpływ na tło akustyczne - projektowany sposób zagospodarowania będzie stanowić dodatkowe źródła hałasu. Dominować będzie hałas komunikacyjny. Projekt stwarza rygory uniemożliwiające powstania źródeł emitujących do środowiska znacznych poziomów hałasu.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, skumulowane, średnio lub długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione [10]

Obszar opracowania jest też położony poza granicami przyrodniczych obszarów chronionych wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie gminy występują jedynie obiekty ochrony przyrody w postaci pomników przyrody w sumarycznej liczbie 3 sztuk (2 jednoobektowych i 1 wieloobektowy - grupa drzew).

Gmina Jaworzyna Śląska znajduje się poza Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000.

⁴³ KLIMADA, <http://klimada.mos.gov.pl/>

⁴⁴ <https://www.mos.gov.pl/srodowisko/polityka-klimatyczna/adaptacja-do-zmian-klimatu/>

Ważnym elementem ochrony przyrody, uzupełniającym system obszarów chronionych, są korytarze ekologiczne zapewniające zwierzętom możliwość swobodnego przemieszczania się, które również w obszarze opracowania występują, co prawda w mniejszym, lokalnym i miejscowym charakterze (brak korytarzy o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej).

Korytarzami lokalnymi występującymi na terenie gminy są wszelkiego rodzaju cieki powierzchniowe – głównie doliny rzek, a także rowy melioracyjne oraz inne zbiorniki wód powierzchniowych stanowiące lokalne korytarze ekologiczne.

W związku z powyższym stwierdzono możliwe występowanie negatywnego wpływu na wyżej wskazane komponenty i przedmiot ochrony poszczególnych terenów chronionych, jednak brak przewidywanych znaczących oddziaływań realizacji projektu planu ogólnego. Nie przewiduje się ryzyka negatywnych oddziaływań na cele ochrony oraz przyrodę obszarów Natura 2000.

Ocena skutków oddziaływania: bezpośrednie, długoterminowe, stałe.

Oddziaływanie na zasoby naturalne [11] zabytki i dobra materialne [12]

By wprowadzane zmiany miały łagodny charakter dla krajobrazu zaleca się stosowanie materiałów budowlanych lokalnych, spójnych z otoczeniem, wyważenia zaplanowanej wielkości powierzchni zabudowy bez agresywnej architektury, zarówno ze względu na kubaturę, jak i na stosowane materiały i rodzaj elewacji, a także zachowanie otwarc widokowych, zadrzewień śródpolnych. Założenia planu ogólnego poprzez ustalenia każdej strefy planistycznej regulują proporcje planowanej zabudowy (wysokość, intensywność), do terenów niezabudowanych i biologicznie czynnych.

Na terenie planu ogólnego występują stanowiska archeologiczne czy obiekty zabytkowe – rejestrowe i ewidencyjne, wymagające ochrony. Jednak zapisy ustaleń obowiązujących planów miejscowych regulują warunki ochrony tych elementów, ustanawiając przede wszystkim strefy ochrony konserwatorskiej, podtrzymując ochroną w ramach gminnej ewidencji zabytków i rejestru zabytków poszczególne, wskazane obiekty i obszary. Wskazania te są wystarczające, by uznać, że nie prognozuje się istotnego negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na zabytki, gdyż podtrzymuje on założenia wskazanych planów miejscowych.

Potencjalne odkrycia archeologiczne wynikające z prac ziemnych związanych z lokalizacją urządzeń będą podlegały badaniom ratowniczym na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Nie prognozuje się wpływu ustaleń planistycznych na zasoby naturalne – te, które występują na terenie gminy podlegają ochronie.

Ocena skutków oddziaływania: pośrednie, skumulowane, średnio lub długoterminowe, stałe.

Reasumując, nie przewiduje się znacząco negatywnych skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko w stosunku do stanu istniejącego, gdyż planowane strefy rozwojowe są rozwinięciem i kontynuacją istniejących i sąsiadujących. Jednak założenie dopuszczenia lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – instalacji fotowoltaicznych, o mocy przekraczającej 500 kW na terenach obecnie rolnych będzie oddziaływaniem negatywnym. Wskazanie w ramach stref funkcjonalnych na możliwość lokalizacji farm fotowoltaicznych zakłada, że takie inwestycje mogą zostać zrealizowane, ale nie muszą, poza tym pozostałe wskazania umożliwiają takie przedsięwzięcia na terenach, które obecnie mają charakter przemysłowy, co z drugiej strony jest także działaniem prorozwojowym i postępowym w obecnych czasach, gdyż przyczynia się do ograniczenia zużycia energii pochodzącej z niealternatywnych źródeł.

5.2.2. Wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w Planie Ogólnym na obszary Natura 2000 oraz siedliska przyrodnicze poza obszarami natura 2000

Podstawowymi działaniami w kierunku ochrony wartości środowiska przyrodniczego i poprawy stanu aktualnego jest ochrona istniejących oraz powoływanie nowych obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów o ochronie przyrody.

Oprócz obszarów objętych ochroną na podstawie Ustawy o ochronie przyrody, wymienionych w rozdziale 2, na terenie gminy Jaworzyna Śląska występują także obszary, które podlegają zachowaniu i ochronie zgodnie z przepisami szczególnymi. Są to: krajobraz, użytki zielone, grunty orne, lasy, wody powierzchniowe i podziemne. Jednak spośród obszarów objętych ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody na terenie gminy Jaworzyna nie występuje żaden, jedynie obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody: pomniki przyrody (3 szt.).

OCENA OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Realizacja projektu planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska, spowoduje zmniejszenie powierzchni niezabudowanej - obszarów otwartych, biologicznie czynnych, na korzyść terenów zabudowanych, zainwestowanych w wyniku podtrzymania terenów jeszcze niezabudowanych a przeznaczonych na zabudowę zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obecnie mamy do czynienia z postępującym, dość chaotyczne i szybko, zjawiskiem rozpraszania zabudowy, które ingeruje w wykształcone ekosystemy łąkowe i łąkowo-leśne. Projekt planu ogólnego, podlegający w niniejszej Prognozie ocenie, pogłębia to niekorzystne zjawisko, przeznaczając pod zagospodarowanie obszary, które obecnie posiadają wartość przyrodniczo-krajobrazową, gdyż stanowią monokulturę niezabudowaną i porośniętą zielenią łąkową, polną, rolną. Jednak na cele budowlane wskazuje się działki, które są obecnie przede wszystkim lukami przestrzennymi w ścisłej zabudowie miejskiej. Pozostała część terenów przyrodniczo chronionych pozostaje – podobnie jak w stanie obecnym, terenami niezabudowanymi, jako tereny otwarte.

Ocena oddziaływania projektu planu ogólnego na tereny chronione wskazuje, iż nie spodziewa się negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony, z tytułu obowiązującej na terenie formy ochrony, gdyż takowe tereny na obszarze omawianej gminy nie występują. Jedynie można spodziewać się skali i intensywności oddziaływań podobną do stanu obecnego. Na obszarze gminy Jaworzyna zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń i obiektów związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych realizując przez to potrzeby i plany inwestycyjne gminy. Z przyjętymi założeniami projektu niniejszego planu ogólnego są zgodne kierunki rozwojowe gminy, które w większości pokrywają się z założeniami obecnie obowiązujących planów miejscowych. Ustalenia rozwojowe nowego projektu planu omawianego terenu mają zatem charakter głównie podtrzymujący, uzupełniający i porządkujący (również za sprawą wyznaczonych OUZ – obszarów uzupełnienia zabudowy).

W przypadku pozostałych siedlisk i gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony poza obszarami prawnie chronionymi – wszelkie siedliska znajdujące się na terenach nieutwardzonych obecnie, w wyniku planowanych kierunków zagospodarowania mogą stanowić zagrożenia dla ich stanu i ochrony.

Proponowane zagospodarowanie nie będzie jednak stanowiło oddziaływania znacząco negatywnego niekorzystnego na w/w obszary.

5.2.3. Transgraniczny wpływ kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalonych w planie ogólnym

Planowane podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy nie będą powodowały oddziaływania transgranicznego.

6. Ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, monitoring

6.1. Środki zapobiegania, ograniczania negatywnym skutkom realizacji Planu Ogólnego, kompensacja przyrodnicza, rozwiązania alternatywne

Całkowite zapobieżenie powstawania negatywnych skutków w środowisku w wyniku realizacji ustaleń Planu jest niemożliwe. W punkcie tym zostaną zatem przedstawione propozycje sposobów wyłącznie ograniczania czy złagodzenia ujemnego oddziaływania, ewentualnie zrekompensowania poniesionych strat w środowisku.

Należy podkreślić, iż zastosowanie zaproponowanych rozwiązań jest możliwe tylko w przypadku kompleksowej realizacji ustaleń planu ogólnego oraz polityk, strategii i planów odnoszących się do terenu gminy Jaworzyna Śląska.

ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA

Na podstawie szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko w programach odnoszących się do ochrony środowiska gminy Jaworzyna Śląska, wskazano, iż negatywne oddziaływanie na środowisko będzie się ujawniać przede wszystkim na etapie budowy poszczególnych instalacji, inwestycji, czy konkretnych przedsięwzięć. W wyniku tych działań zachodzić będą krótkotrwałe lub chwilowe negatywne oddziaływania. Ich efektem mogą stać się takie przekształcenia środowiska, które spowodują pogorszenie się niektórych jego elementów.

Prowadzenie robót budowlanych powinno odbywać się tak, by ograniczać ujemne oddziaływanie na środowisko – przez właściwą inwentaryzację przyrody na danym obszarze, identyfikację możliwych zagrożeń podczas wykonywania prac budowlanych, właściwą gospodarkę odpadami w trakcie robót, zabezpieczenie obszaru sąsiedniego, możliwie jak największe ograniczenie terenu prowadzonych prac, itp. W przypadku, gdy ujemne oddziaływanie na środowisko jest nie do uniknięcia, konieczna będzie kompensacja przyrodnicza. np. gdy w miejscu planowanej inwestycji nieunikniona jest wycinka drzew kompensacją będzie wykonanie nasadzeń drzew o odpowiedniej wartości w innym miejscu.

ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Ze względu na dobór szczegółowych zadań związanych z ochroną środowiska w gminie Jaworzyna Śląska nie przewiduje się alternatywnych rozwiązań. Założenia Programu Ochrony Środowiska gminy Jaworzyna Śląska jak i Programu Ochrony Powiatu Świdnickiego są konkretne i obejmują wyłącznie priorytetowe zagadnienia możliwości ochrony i kształtowania środowiska na terenie gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska.

Teren objęty projektem planu ogólnego jest już w sporej mierze zabudowany, zainwestowany, w związku z czym nie ma potrzeby wskazywać środków zapobiegania, ograniczania negatywnym skutkom w środowisku, czy kompensacji przyrodniczej i rozwiązań alternatywnych.

W ustaleniach planu ogólnego zawarto rozwiązania korzystne dla ograniczenia negatywnego wpływu planowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze i na ludzi.

W celu poprawy jakości powietrza:

Istotnym problemem jest zanieczyszczenie powietrza na terenie zarówno miasta jak i części wiejskie gminy Jaworzyna Śląska. Przyczyny złego stanu powietrza to przede wszystkim niska emisja z kotłów indywidualnych na paliwo stałe oraz emisja z ruchu drogowego. Potencjalne skutki: pogorszenie jakości życia mieszkańców, wzrost zachorowalności na choroby układu oddechowego, pogorszenie walorów krajobrazowo-rekreacyjnych, spadek zainteresowania osiedlaniem się na terenie miasta.

- na terenach należy stosować najlepsze dostępne techniki i urządzenia w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- modernizacja i wymiana urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń. Szczególnie należy dążyć do likwidacji lub modernizacji uciążliwych lokalnych kotłowni, opalanych paliwami stałymi, poprzez zamianę nośnika energii na paliwo nie powodujące zanieczyszczenia atmosferycznego. Zakłada się zaopatrzenie w ciepło z miejskiej sieci co, oraz wykorzystanie energii elektrycznej i odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne na dachach budynków, pompy ciepła) do celów grzewczych.

W celu poprawy jakości klimatu akustycznego:

- stosowanie zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg;
- nowe budynki powinny być sytuowane z zachowaniem wskazanej w obowiązujących mpzp odległości od drogi;
- zapewnienie rozwiązań minimalizujących hałas (ekrany, nasypy akustyczne, i in.) w przypadku stwierdzenia ponadnormatywnego natężenia hałasu na terenach przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi.

W celu ochrony gleby i gruntu należy:

- ochrona najcenniejszych dla rolnictwa gruntów ma kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, ponieważ są one niezbędne do zapewnienia przyszłym pokoleniom bezpieczeństwa żywnościowego;
- dbać o stan sanitarny powierzchni terenu;
- składować odpady wyłącznie w miejscach wyznaczonych i zabezpieczonych przed pojawieniem się odcieków do gruntu lub wód powierzchniowych;
- nielegalne lub nieprawidłowo urządzone wysypiska odpadów likwidować przez wywiezienie (a nie tylko przez wyrównanie i przykrycie) warstwą ziemną;
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

W zakresie ochrony wód należy przeprowadzić następujące działania:

- prowadzenie okresowego monitoringu i likwidacji „dzikich” punktów zrzutu ścieków;
- utrzymanie w należytym stanie istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- oczyszczanie ścieków o przekroczonych dopuszczalnych wartościach zanieczyszczeń, przed ich wprowadzeniem do komunalnej kanalizacji sanitarnej;

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych oraz gospodarowania zasobami leśnymi należy wprowadzić następujące działania:

- zachowanie bioróżnorodności, w tym aktywna ochrona ekosystemów i zasobów genowych;
- zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień przydrożnych i enklaw zieleni między zabudowaniami (zwłaszcza tej historycznie ukształtowanej).

Ze względu na dobór szczegółowych zadań związanych z ochroną środowiska w gminie Jaworzyna Śląska nie przewiduje się alternatywnych rozwiązań. Założenia „Program Ochrony Środowiska gminy Jaworzyna Śląska” i „Program ochrony środowiska dla powiatu świdnickiego na lata 2022 – 2027 z perspektywą do 2030 r.” są konkretne i obejmują wyłącznie priorytetowe zagadnienia możliwości ochrony i kształtowania środowiska na terenie całej gminy Jaworzyna Śląska, jak i całego powiatu świdnickiego.

6.2. Proponowane metody i częstotliwość monitorowania skutków dla środowiska realizacji ustaleń Planu Ogólnego

Państwowy Monitoring Środowiska – system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Celem PMŚ jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

PMŚ został utworzony na mocy ustawy z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335 z późn. zm.). Koordynatorem PMŚ jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Monitoring jest narzędziem do oceny zmian zachodzących w środowisku na przestrzeni czasu, wynikających z realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wybierając wskaźniki do analizy skutków realizacji ustaleń planu należy wziąć pod uwagę dostępność danych które warto poddać ocenie. Jako jednostkę czasu do przeprowadzania analiz proponuje się przyjąć odstęp od jednego roku do pięciu lat w zależności od komponenta środowiska poddawanego ocenie, a także w

zależności od zastosowanej metody, przy uwzględnieniu dostępnego źródła wykorzystywanej informacji.

Wśród dostępnych wskaźników, które będą odpowiadały na pytanie o kierunek zmian (poprawa, pogorszenie stanu środowiska) i ich tempo można wymienić następujące:

- jakość wód powierzchniowych,
- jakość powietrza atmosferycznego, zwłaszcza akustycznego,
- ilość ścieków wprowadzanych do odbiornika,
- dysproporcje między siecią wodociągową a kanalizacyjną,
- liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków,
- poziom skanalizowania miasta,
- udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii,
- udział użytków rolnych w powierzchni miasta,
- udział użytków leśnych w powierzchni miasta,
- powierzchnia i stan zachowania siedlisk przyrodniczych i obszarów chronionych na bezpośrednim terenie i w otoczeniu terenu opracowania Planu Ogólnego,
- zmiany w położeniu zwierciadła wody gruntowej

[Tab. 11] Proponowana lista wskaźników i częstotliwość monitorowania zmian zachodzących w środowisku na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

	WSKAŹNIK	POŻĄDANE ZMIANY	CZĘSTOTLIWOŚĆ
UŻYTKOWANIE ZIEMI	Udział użytków łąkowych w powierzchni miasta i gminy	spadek	co 5 lat
	Udział użytków rolnych w powierzchni miasta i gminy	spadek	co 5 lat
	Udział powierzchni upraw ekologicznych w pow. gruntów rolnych	constans	co 5 lat
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii	wzrost	co 5 lat
	Liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków	wzrost	co 1 rok
	Dysproporcje między siecią wodociągową a kanalizacyjną	spadek	co 1 rok
OCHRONA ŚRODOWISKA	Ilość ścieków wprowadzanych do odbiornika	spadek	co 5 lat
	Jakość powietrza atmosferycznego	wzrost	co 1 rok
	Klimat akustyczny	constans	co 1 rok
	Jakość wód powierzchniowych	poprawa	co 5 lat
	Jakość wód podziemnych	poprawa	co 1 rok

Harmonogram prowadzonych badań monitoringowych powinien być elastyczny i modyfikowalny w czasie. Powinien podlegać bieżącym weryfikacjom w sytuacjach zidentyfikowania dodatkowych nieoczekiwanych efektów. Należy wziąć pod uwagę, że nieprzewidziane okoliczności mogą stwarzać konieczność poszerzania listy standardowych parametrów monitoringu, miejsca (zasięgu) i przedmiotu monitoringu oraz listy komponentów środowiska podlegających monitoringowi⁴⁵.

7. Streszczenie

Prognoza oddziaływania na środowisko identyfikuje możliwe źródła ujemnego wpływu na środowisko oraz ocenia (prognozuje) możliwe oddziaływanie korzystne i niekorzystne planowanych

⁴⁵ Załącznik nr 2 do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).

kierunków zagospodarowania przestrzennego na poszczególne komponenty środowiska. Zakres Prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W powyższym opracowaniu dokonano oceny sformułowanych w planie ogólnym ustaleń mających wpływ na środowisko oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego. W ocenie ogólnej stwierdzić należy, iż przedmiotowy plan ogólny nie zmienia znacząco warunków ochrony środowiska w stosunku do stanu istniejącego.

Niniejsza prognoza została sporządzona wyłącznie do projektu planu ogólnego gminy miejsko-wiejskiej Jaworzyna Śląska. Obszar opracowania obejmuje teren w granicach administracyjnych. Stan istniejącego zagospodarowanie terenu jest stosunkowo zróżnicowany. Na tle całej powierzchni gruntów dominują użytki rolne, które zajmują ponad 82% areалу gminy. Drugie pod względem udziału są grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiące około 8,9% powierzchni gminy, niewiele mniej zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – około 7,4%. Pozostałe grunty stanowią znikomy odsetek całego obszaru gminy.

Projekt planu ogólnego dotyczy obszarów przeznaczonych w już obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na: zabudowę mieszkaniową - wielorodzinną i jednorodzinną a także zagrodową, zabudowę mieszaną – mieszkaniowo-usługową, zróżnicowaną zabudowę usługową (usługi komercyjne, oświata, zdrowie, inne typy usług publicznych, usługi sportu i rekreacji), a także tereny aktywności gospodarczej, tereny przemysłowe, składowe, magazynowe, ponadto liczne wyróżniające się tereny rolne, ogrodów działkowych, zieleni urządzonej w formie parkowej i przydomowej, cmentarze, ciągi zieleni przydrożnej, zieleni naturalną – nieurządzoną, nadrzeczną, niewielkie arealy leśne, wody powierzchniowe i infrastruktura komunikacyjna i techniczna (wodociągi, kanalizacja, ciepłownictwo, energetyka i gazownictwo).

Ponadto, projekt prognozowanego planu ogólnego opracowano z kilku powodów, które wskazano na początku niniejszego opracowania – we wstępie, a spośród najważniejszych celów należy wskazać następujące:

- 1) ocena prognozowanego wpływu możliwych do wystąpienia zagrożeń w związku z podjętym projektem planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska oraz określenie rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie człowieka;
- 2) uwzględnienie kierunków rozwojowych gminy, w oparciu o trendy demograficzne, a także uporządkowanie zasad zagospodarowania i zabudowy terenów;
- 3) odzwierciedlenie polityki przestrzennej gminy, w tym tej określonej w Strategii Rozwoju Gminy;
- 4) podtrzymanie ustaleń prawa miejscowego obowiązującego na przedmiotowym obszarze w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 5) uwzględnienie aktualnego stanu prawnego.

Na przedmiotowym terenie obecnie obowiązuje kilkanaście (23) obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian, które w sumie obejmują cały obszar miasta w jego granicach administracyjnych.

Ocenia się, że realizacja ustaleń planu ogólnego nie przyczyni się do pogorszenia jakości środowiska wodnego i powietrza, w stosunku do warunków dotychczasowych, gdyż nie uległy one znaczącej zmianie, a odzwierciedlają przyjęte już kierunki zagospodarowania i rozwoju gminy, które zdefiniowano na podstawie uchwalonych i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla planowanych zmian kierunków zagospodarowania przestrzennego nie ma potrzeby przedstawiania rozwiązań alternatywnych, gdyż te zawarto już w prognozach oddziaływania na środowisko, które sporządzono do uchwalonych i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zakłada się, że jedyną opcją wariantową jest nie przyjęcie założeń niniejszego projektu planu ogólnego, a zatem pozostawienie obszaru objętego planem ogólnym w dotychczasowym użytkowaniu, czyli jak w stanie obecnym. W rozdziale 4 niniejszej prognozy (Ocena tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego) wskazano skutki takiego rozwiązania.

Realizacja planu ogólnego nie będzie powodować oddziaływania transgranicznego.

Na terenie opracowania planu ogólnego nie występują obszary chronione przyrodniczo prawem z mocy ustawy o ochronie przyrody, a jedynie obiekty przyrodnicze w postaci 3 sztuk pomników przyrody (w tym 2 jednoobektowych i 1 wieloobektowy), zlokalizowane nierównomiernie na obszarze gminy.

Strefy ochronne które funkcjonują na obszarze gminy dotyczą źródeł i ujęć wód dla potrzeb komunalnych, a także złóż geologicznych (kruszywa naturalnego). Ponadto, w obszarze gminy występują również inne, równie istotne z punktu widzenia przyrodniczego i bioróżnorodności, obszary chronione przyrodniczo, a mianowicie: lokalne korytarze ekologiczne – zwłaszcza zlokalizowane wzdłuż rzek, czy zadrzewienia śródpolne.

Na terenie gminy – zarówno w części miejskiej jak i wiejskiej znajdują się liczne obiekty i obszary zabytkowe – rejestrowe i ewidencyjne, a także archeologiczne. Wyznaczone są także zróżnicowane strefy ochrony konserwatorskiej.

Na terenie gminy Jaworzyna Śląska występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują ustalenia wynikające z przepisów odrębnych (ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne). W oparciu o dane ISOK mamy do czynienia z czterema różnymi obszarami szczególnego zagrożenia powodzią: Q1%, Q10% i Q0,2%, a także scenariusza zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Nie przewiduje się znacząco negatywnych skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko w stosunku do stanu istniejącego, gdyż planowane strefy rozwojowe są rozwinięciem i kontynuacją istniejących, a jeśli podlegają zmianom, to mają one niewielką skalę i znaczenie.

Przyszłe możliwe skutki w środowisku, wynikające z realizacji planowanych zmian zagospodarowania przestrzennego, powinny podlegać okresowej kontroli, oceniającej kierunek i skalę zmian zachodzących w środowisku.

8. Materiały archiwalne – literatura

1. Dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS);
2. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jaworzyna Śląska na lata 2015 – 2024, Jaworzyna Śląska 2016;
3. Klasyfikacja zanieczyszczenia gleb Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Kabata-Pendias A. i in., 1995;
4. Kondracki Jerzy, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa 2002;
5. Mapa glebowo - rolnicza terenu w skali 1:25 000;
6. Mapa hydrograficzna terenu w skali 1: 50 000;
7. Mapa sozologiczna terenu w skali 1: 50 000;
8. Ochrona środowiska w województwie dolnośląskim w 2022 r. - raport 2022;
9. Opracowanie ekofizjograficzne gmina Jaworzyna Śląska, 2025;
10. Ósmy Program Działań na Rzecz Środowiska do 2030 r. (*Environment action programme to 2030 to 2030*), Decyzja Parlamentu Europejskiego, UE 2020;
11. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jaworzyna Śląska, 2015;
12. Plan ogólny gminy Jaworzyna Śląska i uzasadnienie do planu ogólnego gminy Jaworzyna Śląska, 2025;
13. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, Wrocław 2020;
14. Plan rozwoju lokalnego gminy Jaworzyna Śląska na lata 2004 – 2006 oraz w perspektywie do roku 2009, 2004;
15. Podział fizjograficzny wg J. Kondrackiego i W. Walczaka;
16. Podziału rolniczo - klimatyczny Polski, R. Gumiński, 1948;
17. Polityka ekologiczna państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2019;
18. Polityka ekologiczna Polski do 2025 r., Rada Ministrów 2016;
19. Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu strategii rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Wrocław-Opole 2013;
20. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, IRT, Wrocław 2018;
21. Program LIFE – program działań na rzecz środowiska i klimatu, obejmujący perspektywę finansową 2014-2020 oraz 2021-2027;
22. Program Ochrony Środowiska gminy Jaworzyna Śląska, Jaworzyna Śląska 2004;
23. Program ochrony środowiska dla powiatu świdnickiego na lata 2022 – 2027 z perspektywą do 2030 r., Jaworzyna 2021;

24. Przewoźniak M., Czocharński J.T. Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej. Ujęcie proekologiczne 2020 - Wyd. cyfrowe 2021;
25. Raport o stanie gminy Jaworzyna Śląska za rok 2024, Jaworzyna Śląska 2025;
26. Regionalizacja klimatyczna, W. Sokołowicz, 1968 ;
27. Regionalna geografia fizyczna Polski - KARTY INFORMACYJNE MEZOREGIONÓW;
28. Regionalna geografia fizyczna Polski, Praca zbiorowa pod redakcją: Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego i Mariusza Kistowskiego, Poznań 2021;
29. Rejestr zabytków nieruchomości woj. dolnośląskiego. Narodowy Instytut Dziedzictwa.
30. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za 2024 roku, Wrocław 2025;
31. Stan środowiska w Polsce – raport 2022, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa 2022;
32. Stelmasiak J. (red.), Prawo ochrony środowiska, Warszawa 2009;
33. Strategia Rozwoju gminy Jaworzyna Śląska na lata 2021-2030, Jaworzyna Śląska 2021;
34. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Jaworzyna Śląska (uchwała nr XLV/56/18 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 18 września 2018 r.), 2018;
35. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaworzyna Śląska (uchwała nr IV/12/24 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 27 czerwca 2024 r.), 2024;
36. Szczegółowa mapa geologiczna Polski, Państwowy Instytut Geologiczny;
37. Uchwała nr V/34/24 Rady Miejskiej w Jaworzynie Śląskiej z dnia 22 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Jaworzyna Śląska;
38. Zagadnienia przyrodnicze w ocenach oddziaływania na środowisko, GDOŚ, Warszawa 2014;
39. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
40. <http://www.eea.europa.eu/publications/climate-impacts-and-vulnerability-2012>
41. <https://clc.gios.gov.pl/index.php/geoportal>
42. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Jaworzyna_%C5%9A%C4%85ska_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jaworzyna_%C5%9A%C4%85ska_(gmina))
43. https://pl.wikipedia.org/wiki/Regionalizacja_fizycznogeograficzna_Polski
44. <https://sip.gison.pl/jaworzynaslaska>
45. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPGW
46. <https://www.google.pl/maps/>
47. https://www.meteoblue.com/pl/pogoda/historyclimate/climatemodelled/jaworzyna-%C5%9A%C4%85ska_polska_3097328
48. <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>
49. <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-100-119/4541-karta-informacyjna-jcwpd-nr-108/file.html>
50. https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Jaworzyna_Slaska

9. Przepisy prawne

- 1) Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- 2) Dyrektywa 85/337 EEC z dnia 27 czerwca 1985 r., w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska;
- 3) Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory
- 4) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- 5) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09 lipca 2004 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- 6) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- 7) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000;
- 8) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- 9) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu;

- 10) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów;
- 11) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;
- 12) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 w sprawie opracowań ekofizjograficznych;
- 13) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 14) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
- 15) Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- 16) Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach;
- 17) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody;
- 18) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- 19) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 20) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- 21) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 22) Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach;
- 23) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- 24) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
- 25) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
- 26) Ustawa z dnia 9 czerwca 2013 r. Prawo geologiczne i górnicze.

Załącznik do prognozy oddziaływania na środowisko

projektu Planu Ogólnego gminy Jaworzyna Śląska

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymogi niezbędne do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko określone w art. 74a ust. 2 pkt 1c i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Podpis Autora prognozy